

VERSEK

Imre Mihály
(1897—1977)

Gépelte Dr. Imre Rózsa

1982 -1983.

Tartalomjegyzék

Versek	5
Gyovónás	5
Haza gondolok.	6
Mementó.	7
Elment.	8
Egy álmot üzve.....	9
Egy este - egyszer.	10
Ki vagy?	11
Nem ismerem.	12
Takarjátok be szívetek táját.....	13
Tegnap.....	14
Találkoztam a csenddel.	15
Megnyugvás.	16
Levél.....	17
Az élet utolért.....	18
A vén gyerek.	19
Mi van vele?.....	20
Magyar urak,	21
Ha majd visszatér.	22
Holdvilágos éjjel.	23
A poéta	24
A hétköznapi nagy robot.	25
Volt.....	26
Szerettem egy kis lányt.	27
Ha álmodom.	28
Voltam én már valamikor itt... ..	29
Vadvirágok.	30
Magyar sors.....	31
Sorsom.	32
Magyar sors.....	33
Mikes.....	34

Sokan jönnek Hozzád.....	35
Vándor voltam.....	36
Orvos a tanyán.....	37
Egy a húszezer közül.....	38
Fáradt vagyok.....	40
Kis Vér.....	41
Várjunk.....	43
Rorate coeli.....	44
Koch bácsi.....	45
Meg kell tudni.....	46
Ne féljen tőlem.....	47
Vallomás.....	48
Rózsámnak.....	49
Ki tudja merre.....	51
Egyszer.....	52
Egyszer még.....	53
Kezed.....	54
Szelíden.....	55
Nyár.....	56
Szeretlek.....	57
A távolban.....	58
Imádkozni szeretnék.....	59
Otthon voltam.....	60
A szentmihálytelki Krisztus.....	61
Menjetek el.....	62
Arad marad.....	63
Ébresztő.....	64
Bolond az ember.....	65
Alkonyatban.....	66
Tanács.....	67
Anno 1942, postás lesen.....	68
A vonatok.....	69
Vadé nobiscum.....	71
Amerre mi járunk.....	73

Veszünk.....	74
Siess, adj, segíts.	75
Ezen a parton.....	76
Választás	77
Választás lesz.	78
Felajánlás.	79
Himnusz 1952.	80
Szívünk.....	81
Gyógyulás.	82
A kikelet.....	83
Ősz idején.....	84
Öreg tükör,	85
Vén horgász.....	86
Valahol.	87
Mozaik.	88
A mezsgye mellett.....	90
Elfelejtettem.	91
Soká már nem viszem.	92
Mozgás az élet.....	93
Üldöztetés.....	95
Mise ének.	96
Emlékezés édesapámra Dr. IMRE MIHÁLYRA és CSALÁDUNKRA.	97
Egyetemi tanulmányok:	97
Az alábbi történetet is megírta!	99
Ásotthalomra, a család először költözött.	99
Édes apánk, a Novellák írását Csengelén befejezte.	100
Baráti társaságuk, csak egy-két nevet említek:	100
Családunk 1943-ban másodszor költözött.	102
A II. világháborút Jászberényben éltük át.	103
Apukám, pedig gyógyított.....	103
Eljött 1945.....	104
Eljött a harmadik költözködés ideje.....	104
Utóirat	107
A TAVASZ SZÍNEI	107

Versek

Gyovónás

Olyan keménykötésű kisparaszt voltam, mikor kis ember voltam.
Ingem, gatyám jó anyám várta. Csizmám köpetes viksszel kentem.
Aranycsillagra pucováltam, ha iskolába, templomba mentem.
Volt csikóm, kutyám; Csinka, Többsincs,
Nyulat is hej, szerettem vóna. Lett is vóna,
Ha a vóna ott nem lett vóna.
Volt ustorom, karikás, csapos. Tüzes ménküként durrogott.
Inalt a kacsa, meg a lúd, ha kezében karikással,
Mihály peckesen megjelent. Tengerivel a szomszéd tyúkját,
Teknővel páva-galambot, törökkel kutyákat fogtam,
Menyhért bácsi patkószegét teméntelen sokszor megloptam.
Mindezen felül: kerítést másztam, ágacot ettem,
Cigarettaztam, hancúroztam, pálinkát ittam, verekedtem,
Bolti pénzek maradványát, visszaadni elfeledtem.
Ezek után: irtó jó gyerek lehettem.
De jött az alkony, az iskola. A kert alól cipeltek oda.
Mert kötőfék, zabla, irka, nekem, nekem dehogy is kellett,
De lám, mégis tudogattam, ha túl sokat nem is tanultam.
És azután: pergett a levél és az év. Gimnáziumra kerekedtem.
S mikor elsőbül hazatértem, jó szüleim nyugtalan- kíváncsisággal
Mérték az írást. Szin jeles volt, s hogy ilyen volt,
ANYÁM kötőjét morzsolgatta, szeméből harmat ömlött.
APÁM villáját vállára vágta, két szeme lángolt,
Mikor félkézzel felnyalábolt: Ez a mi fiunk mama,
Járjon a falu szája.
S az én két szentem szótlán hajamat csókolgatta.
Nem urat nevelünk - hallom ma is - ha Isten velünk,
Hanem: embert

1921.

Haza gondolok.

Születtem egy kicsi házban,
Játszottam az udvarában,
Anyám kezén neveledtem,
Jaj, de jó volt, míg ezt tettem.
Mikor onnan útra keltem,
Tudományba keveredtem.
Hol tanultam, hol nem ettem,
Végül mégis orvos lettem.
Komoly úton járogattam,
Sebes fákat gyógyítottam,
Gyógyireket Írogattam,
Szenvedőket simogattam.
Nem hittem, hogy ide érek,
Dohány nélkül füttyürészek,
Tulkok rétjén legelészek,
Üres csűrben egerészek.
Lopni kéne, de én nem mék,
Jó anyámék sem engednék.
Anyám, apám régen halott,
De most is a fiuk vagyok...

1921.

Mementó.

Eladtam magam a tilosnak
Fiatal voltam füstölgő kedély
És eladtam magam a tilosnak
Arany kupából vétket ivóknak,
Mert elhitették, hogy a bűn erény.
Eladtam magam az atyának,
Ki nappal'át bőkezű, kemény,
Ám éjjel - aranyborjút áhít
És felövezi Ámor leányait,
Mintha nem tudná, mi bűn, mi erény...
Visszavettem magam ezektől
De fámról lehullt minden zöld levél,
A titoknak balga álmatagja,
A távolba nézők nagy harangja
Lettem: évődő, fagyos téli szél.
Lettem: puszta ligetek közt-álló,
Melyet elkerül az arrajáró.

1921.

Elment.

Elment... itt maradt nyoma:
Meleg lelkének meleg levele,
Elment, nem tudom hova
S mégis, ha jó, ha száll az alkony
Meglátom ott a túlsó parton.

1922.

Egy álmot üzve.

Egy álmot üzve, kezéd kezemben
Szíved szívemben, lelked lelkemben,
Érezve, hévvel törtük a rögöt
S a hervadás nekünk feslő bimbót kötött.
Szeretek, szerelem, tavasz, hogy nevezzem?
Ideálom lettél, lelkem a lelkedben,
S ha a világ, morál, úgy mint egykor volna:
Szeretet az élet, - szívünk egybe forna
De ma minden terem, ami érdek, burján,
Ami hangot nem lel a tiszta szív húrján,
Mindent szabad, lehet, de ne tudja senki
S ki a megalázott? - A gyöngye, a női.
Igazság és erkölcs, hűség és szemérem,
Csak álarc, csak frázis - szent önzés jegyébe
Hatalom joggal "Tartsd meg a parancsot."
Oda veti fenn a férfi, a morál,
A férfi; az erkölcs, az igazság, a szárny,
Mely megvéd, oltalmaz s ha akarod, takar...
Hej erősnek ítélt mocsokdus férfikar...
Oh, míg áll a bástya, amíg szirt a szépség,
Agyafúrt fejjel: hódol a remény,
De egyszer kezet nyújt erény a reménynek?...
Nő, ne add lényedet a férfi lehének.
Egy álmot üzve, kezéd kezemben
Szíved szívemben, lelked lelkemben,
Gyermekem, hiába törjük a rögöt,
Ha a szív árnyék, az érdek mögött.

1921.

Egy este - egyszer.

Csönd, ritmikus ketyegés,
A láng lelke láthatón lohad.
Serceg, mozog, elérik látom.
Agyamba bős, bús hullámok vágnak,
Tompa jaj szorong s terhes fájdalmak.
Fehér élet, fekete átka,
Minden eltörpül, minden hiába.
A lélek, mély: vásári játék,
A tisztaság; rozsdás vasdarab,
Szennyes érőkar röpíti kurtán...
Megáll, letört, letepert gomoly.
Fehér élet: rosszkötött álom
Éhfakasztó fövény a lápon.
Föl férgekkel, föl a fenékről
Éj a nappal is, sötét, undok éj.
Hatalmas végzet, végtelen Magasság
Véremhez öntöd mind az átkokat?
Szívem betelik, szavam vánszorog
Keserves égés, Istenem fájok.
Szorongó hittel bűnös köveket hord
Bűzhödt várához a kormos, a szép
S sarjú fattya a földi vetésnek,
Merev szemekkel, még az Égre néz.
Vigyázzam, védjem? Látom a szegény
Uram, szeretve, féltve néztem én.
Fehér élet? Oh, benne áldott
Szerény lámpafény? Nem túri szeme!
Lehet lohasztni? Átkozott legyek?
Leteszem tollam, Egek, reszketek.
Csönd. a lámpa serceg.
Egyszer fehér volt, tiszta, drága.
De leseperték hamvát a szelek,
S ma átkozottul járják udvarát.
Önönmezőjén keresztes halmok.
Uram hívlak, óh a dúlt ugarba
- Imádkozom -, szórj fehér magot...

1921.

Ki vagy?

Ki vagy, ki magadba fojtva
Természeted örömszavát,
Ki vagy, ki hangtalan kacagsz?
Oh, csak kacagj sátánbarát.
Akit megölni, akit letörni
Világ fia bármikor ébred,
Akit ha megöl, akit ha letör,
Megbocsáthatatlan, iszonyú vétek.
Te vagy, ki hangtalan kacagsz,
Te ködbe burkolt sziklahát,
Te Krisztus tagadó lator,
Te rókabőrös hív barát.
Ki vagy, ki vagy? Arcizmaid
És két szemed, ha fojtogat,
Kaján kacaj, nem látom én?
Én látom azt, s tudom ki vagy!
Pénz vagy, mocsok vagy,
Elkerül hát, aki más értékért eped.
Tudom ki vagy! Pénz vagy, ék vagy -
Tőlem kacaghatsz szörnyeteg.
Azt gondolod, te vagy a „minden”
Igen te is vagy valami:
Ékes világ örök keserve,
Pénz vagy, éj vagy, semmi, semmi.

1921.

Nem ismerem.

Úgy jöttél, mint fehér angyal,
Úgy jöttél, mint langyos szellő,
 Úgy jöttél, mint délibáb.
Úgy jöttél, mint fehér holló
 Egyes egyedül csapongó
 Fölötte mindeneknek.
Úgy jöttél, mint istenáldott,
Úgy, miként a hajnal álmok.
 Úgy jöttél, mint fergeteg,
Úgy jöttél, Télen, - zivatar, kavará,
 Ledöntve mindeneket.
 Kisért a múlt hatalma.
 Ostorként pattog testemen.
 Ki voltál, ki vagy?
 Kivagy, ki voltál?
 Túnódve - e sorok fölé
Ezt kell írnom: nem ismerem.

1921.

Takarjátok be szívetek táját.

Ti kik ott nyugosztok a vén föld mélyében,
Kik megpihentetek a rögök alatt,
Takarjátok be fáradt kezetekkel
Égő rózsáitok szívetek alatt.
Ti kik ott pihentek a szürke rögök közt,
Hangot nem értő némaság táján,
Tüntessétek el aszott kezetekkel
Piros rózsáitok szívetek táján.
Ti, kik ott nyugosztok, hol örök a béke,
Hol nincs ellenség, csupán jó barát,
Fedjétek oh be fáradt kezetekkel,
Most már örökre szívetek táját.
Mert még élt az eszme, a szív doboghatott
És élő eszméért fakadhattak rózsák.
De hol már az eszme? - Ti ott eltemetve!
Takarjátok hát be szívetek táját.

1921.

Tegnap

Tegnap virág nyílt
Téli talajon,
Tegnap tavasz lett
Magyar nyugaton,
Tegnap hajnalra
Ütött a végzet
Ezrek lelkében
Sejtelmek égnek,
Remények élnek,
Ezrek szeméből
Könnyek peregnek.

1921.

Találkoztam a csenddel.

Találkoztam a csenddel
Rám kiáltott csendben;
Legyek csendben.
Szívem föl ne emeljem,
Lelkem le ne teperjem;
Legyek csöndben.
Lábam odébb ne vigyem,
Kezem meg ne remegjen;
Legyek csöndben.
Fiam ne simogassam,
Lányom ne csitítgassam;
Legyek csöndben.
Ablakom ki ne nyissam,
Ajtómat be ne csukjam;
Legyek csöndben.
Ne sírjak, ha megvernek,
Ha keményen nevelnek;
Legyek csöndben.
Ne rohanjak, ha hívnak,
Térdre le ne omoljak:
Legyek csöndben.
Zajt ne verjek idele
S ha szívem ver odabenn:
Legyek csöndben.
Mint érett alma a földre hulltam.
Testem megtört, ahogy gurultam.
Kökemény rögök húsomba nyúltak
Sok sebem rongyán éhes döglegyek riadót fújtak
Vérem patakját gyönyörrel lepték
A zezugokat mohón beköpték.
Tort ülnek bennem Újszülött lárvák
S ha harapnak is, - csodák csodája –
Nem csapok lármát.

1921.

Megnyugvás.

Csitulni...csöndben...lágyan, szorongva,
Hogy, aki hinné, se meg ne lássa,
Se meg ne tudja...
Úgy, szépen lüktess vajúdó szegény
S arról, mind'arról, csak arról beszélj.
Ugy-e úgy legyen? Vigye a szárnya
S ne te légy a szív, mely visszavárja.
Igen, most eset, friss a takaró.
S holnap, ha felsüt, elolvad a hó.
Hisz a természet tesz néha csodát;
Holnap elviszi, amit a ma megád.
Igen - volt egyszer, csitulj szegényem
Nem baj, ha fáj is, csak ő ne lásson,
Csak ő ne nézzen.

1921.

Levél.

Nagy kemény betűs, öreges írás:
Fiam, jó apád - ma-holnap sírt ás.
Fiam, mert apád a szürke székely,
Nem lel éltető reményt az Égen.

Fiam, jó fiam úgy remeg a föld,
Székelyországban átkot szül a völgy.
Oh, él a székely s rémítő, agyar,
De félek, meghalt, tunya a magyar,

A lelkek lángja egekig ver itt,
Csatára, vadra, kéjjel vágy a hit.
Rajta utolszor, százszor, csak egyszer!

Szabad, vagy halott legyen a székely.
Nagy kemény betűs, öreges írás.
Szegény jóapám maholnap sírt ás,
Mert ma, Istenem, Székelyországban,
Élő a székely halott hazában.

1922.

Az élet utolért...

Anyám az élet utolért,
És rám vetette hideg köpenyét.
Anyám, reám hajólt nagyon
És nincs szent kezed láz-homlokomon.
Anyám, te jó vagy és enyém.
Én fiad vagyok: vén - bolond - erény,

Ki nem tanult inni - vadvizekből,
Ki gyáván kér a lányszemekből
És nyeldesi meleg sóhaját
Ha lát, ha lát, egy vándorleányt.

Anyám, az élet utolért,
És rám vetette hideg köpenyét:
Mert szerettem.
De soha, soha el nem vehettem.

1922.

A vén gyerek.

Elhagyottan, nagyon szegényen,
Egyes egyedül, lehullt reménnyel
Öreg szobában vén gyerek.
Künn a lét járja, künn a hold enyelg
Pajzán csillagok, és a vén gyerek:
A múltba mered.
Hófehér kéz, rózsapír az arcon,
Fekete szem,
Hold és-csillagok, mint ma
Az égen,
S az úton, a tejút alatt?
Emlék, kép, múlt.
Rózsa után, az őszi rózsa:
Letört, lehullt.
A vén gyerek fölfigyel, hallgat:
Messze valahol,- egy cigány húzza
Egy ablak alatt.
Miért vette el tőlem a mezőt:
A tarka-népes bútanyát,
Miért vette el vágy-hajnalomnak
Remegő, lázas hangtalan szavát?
Hitte - lerontják zsolozsmás bálványát?
Hitte - megőrlik kemény gyöngyeit?
Hitte: hittelen kerül csarnokába
Dévaj kacajra, csókcsattanásra,
Hitte - felvérzi, meglopja e hit?

Láthatta énem nyugodt tengernek,
Láthatta szemem elfáradt éjnek,
Látta, ha kél, ha felviharzik,
Látta, hogy benne álom alszik.
Miért hitt-e hazug mesének?

Látta, nem hitte: néha hitte.
Látta, nem hitte: tudta, hitte.
Vád, visszatéved önmagára hát,
Ha visszakérné, ha visszaadná,
Remegő lázam hangtalan szavát.

Mi van vele?

Tegnap kimentem a nagy-határba.
Éjjel, - keresni Urát az éjnek.
Didergő csalit közt, a hó-rónón,
A rozzant kunyhó-túlsó felének
Holdas udvarán.

És mentem. Kutattam mindahány
Zeg-zúg sejtette: nálam szendereg
Ajkam susogta, mormolta, mondta,
Amit, ha lelem - hát megkérdézek
Az éj-Urától.

Két öreg akác síri árnyában
Megtaláltam Urát az éjnek
Kereszt a rónán, Krisztus az éjben.
Fáradt térdeim a földre térnek.
Mi van vele?

1922.

Magyar urak,

A Duna fodra sustorogva dobja,
Hullám hegy-völgyön
A bárka megy, jön...
Viharsötétje, villámok éle,
Riadt halász mered mögéje.

Surran az örvény, nyikorog a bárka,
-Veszendő vére, ugyan ki látja? -

Alig hozza gyöngéd hajításra
Hajóra loccsan, fényt vet a tajték,
Pohos urak úsznak a borban.
"Mienk a hon vészben, viharban,
Mienk a nemzet, a csecsszopó, a vén.
- "Sikoly urak?" - Nem csupán a szél."

- A roncs roppan, a halász üvölt -
"Sikoly urak?" - Csak a szél süvölt.
Mi letöröljük a könnyeit", a vért,
Mi felkeressük a búst, a szegényt
Éljen a nép, éljen az ország
S éljen a vidám boros valóság!
- Sipol az örvény, nyöszörög a táj,
Valaki átnyög a nagy éjszakán –

A Duna fodra sustorogva dobja
Hullám hegy-völgyön
A hullá megy, jön.
- Napköszöntésre oszlik a vendég-
"Ott-ott a Dunán urak, segítség!"
A vén Duna vigyorog a zajra:
"Magyar urak - késő a rajta!"

1922.

Ha majd visszatér.

Ha majd visszatér télnap reggelén
Kis otthonába a kóbor madár,
A szülőház zenés szobájában
Egy mosolygó, agg árnyat talál.

Szegletében a bútordarabnak
Mereven ül, karjára hajolva,
Derűs homlok, gondtalan vonások,
És az ajka mosolyra tolulva.

Csak szemének megdermedt völgyében
Látni kószán gyászemlékeket,
S a belső tört sugár fodrában
Itt is, ott is csonk-kereszteket.

Akkor, akkor, ha e tájra röppen
Tárt szemével a megtért madár
Talán, talán meg se kérdené már:
„Mit kacaghat az a vén szamár?”

Veretlen szárnyú ártatlan madár
Nem sír az ember mindig: bár ha fáj,
Kacajköntösbe gyakran bút temet,
Hogy, ne szánhassák őt az emberek.

1922.

Holdvilágos éjjel.

Holdvilágos éjjel, mikor minden pihen,
Elmegyek Tehozzád, fehér arcú hívem.
Mikor minden pihen, mikor Te is alszol,
Nem hallod? - kopognak kicsi ablakodon.
Megverem szelíden, hisz úgy is megérted
Hogy, a szellő szárnyán én jöttem el érted.
Hogy. ahonnan jöttem oda elvigyelek,
Ott mosolygóbb a nap, szebb a kikelet.
Karjaimba zárva, viszlek messze, messze
Isten után Téged örökre szeretve.
Ébredő lelkemnek álmoképe Te vagy
Holdvilágos éjjel tündöklő; fehér nap.

1922.

A poéta

Együtt ültek; a homály, a fény,
S a versfonó bolondos legény,
Beszélgettek üdvről meg szépről,
Szeretetről, szerelmes levélről,
Télről, jégről, csintalan fickóról,
Jó emberről, fekete hollóról.
Ha ma elmúlt, holnap újra kezdték
Békés órák, békés téli esték.
Egy nap aztán útra kelt a fény
S hogy útra kelt - nem tudom csak én.
Alkony után a homály ölen
Szunnyadozó szomorú szegény.

1922.

A hétköznapi nagy robot.

A hétköznapi nagy robot
Kifárasztotta testem, lelkem.
Hagyjatok már szegény emberek
Dohos szobák, beteg szemek
Hagyjatok már pihenni engem.
Oly jó most itt. Sötét a csend,
Lehunyt a szem, meleg a lélek.
Engedjétek szegény emberek,
Dohos szobák, beteg szemek,
Hogy, egy kicsit szemébe nézzek.
Nézzétek, itt van mellettem.
Minden jószágom tőle kaptam.
Megérdemli szegény emberek,
Dohos szobák, beteg szemek,
Hogy. egy kicsit megsimogassam.
Elmentek. Pihenni kész,
Olyan fáradt a testem, lelkem.
Karjaiba szegény emberek
Dohos szobák, beteg szemek
Hagynak már most pihenni engem.

1928.

Volt.

A hold hozta, a nyári esték
meg a merengés, a gond, a láz,
mert akkortájt kuszált tetővel,
gonddal keménnyel,
állt, járt, mankóra várta a hetyke ház.

Megjött akit várt; ezek szülték;
gond, merengés, holdas esték.
Adták, tették, teregették
és most, íme, visszavették.
Volt, milyen volt, hogy elvették?
S ugyan, ugyan miért tették?
Jól tették-e, hogy felették?
Gond, merengés, holdas esték,
Volt, milyen volt, hogy elvették?

Volt, milyen volt?
Ha a fényre rátört a szürkület
Ha a szemnek rövidült határa,
Láttam akkor. - A sejtelmes távol
ölen hordta. - Tiszta volt ruhája.
Vagy az árnyak nappalán jelent meg
S álomvilág tarkítani jött el
Gyenge-lengén úszva, könnyedén tért
Vetélkedve mind a többivel.

Volt. Ilyen volt! Hogy elvették
Gond, merengés, holdas esték,
Ők tudják, hogy miért tették!?
De jól tették, hogy elvették.
-Mert ha ma visszajár; Csetlő-botló napsugár
Indul, vár, meg-meg áll,
Semmi már,
Olyan már
Mint a többi lány.

1928.

Szerettem egy kis lányt.

Szerettem egy kis lányt.
Hej de mit is mondok,
Bár manap akadnak
Ilyen jó bolondok.
Szerettem egy kis lányt
Mégis, még is... no lám,
Ám, neki nem mondtam
Ist' uccse... igazán.

Soh' se meg se tudja
Csipje meg a csirke,
Mert szomszédba rohan
Ajtójuk kilincse
S elcsicsergi gyorsan
A szomszéd lányának,
Hogy borúra; derült
Odaát Pankának.

Ebből lenne aztán
Cifra komédia,
Mert, hogy kettőnek egy:
Nem lehet az ura.

1928.

Ha álmodom.

Ha álmodom
Rólad álmodom.
Ha ébren vagyok
Elkerüllek.
Lázás szemekkel
Futok előled,
Hogy elkerüljem
Álmomat.
Félek, nem félek?
Oh, az egészen egyre megy,
Utaimon, és kapum előtt álmaimban,
S még az Úr előtt is: te vagy.
Te vagy a végzet.

1928.

Voltam én már valamikor itt...

Voltam én már valamikor itt,
Fiatalabban és szomorúbban.
Alig húsz-éves nagy szemek.
Úgy emlékszem, egy sorompóra
Búsan leültem veletek.
Sütött a nap és mégis fázott
Az én szép-szomjú életem.
Tegnap még vígan pattogott.
S ma nincs már szén és rőzse sincsen:
Minden, de minden elfogyott.
Diákkocsim, álomvirágos.
A nyakig-sárban tovább nem lehet.
Leragadtak a kerekek.
Miért hozott éppen Magyarországra
A nagy-szél ennyi szemetet?
Pesten patkányok abrakolnak
Tornyán meg, lakk bocskorban jár az úr.
És sincsen Úr és nincs Hadúr!
A magyar nóták hegedűjén
Elkopott a négy régi húr.

A szatymazi rozsdás sorompón
Két gyerekszemem szépen elaludt.
Álmomban újra elindult
Diákkocsim, a boldog úton,
Ki gondolta, hogy ide jut.

1929.

Vadvirágok.

Elnézem őket így tavasszal,
Mikor a nap már jó meleg,
Mintha, a földből nőttek volna
Ezek az apró emberek.
Viskójuk déli oldalánál
Üdögélnék a napsütésben
Testük télütött ruhácskáját,
Hogy csókolja a napisten.
Hogy színt leheljen arcra, ráncra.
Lázár-sejtjeik rongy hadát.
Hogy, etesse s itassa fénnel,
Hisz foguk koppant télen át.
Se vér, se csont, se hús nincs itten,
Csak tört-tüzü gyermekszemek,
Koldus-illatú vadvirágok,
Halódó magyar gyerekek.
Míg nézem őket sírva, fázva,
Felém hajt apjuk mankó-háton
S friss doberdói vér szivárog
Hat kis szívből s egy roncs lábból.
Mert Doberdónak nincs még vége,
Legalább itt tovább arat,
S ha nem segít csak a napisten
Erre vadvirág sem marad.
Véres csaták, vértelen nyomor,
Sápadt ajkak, veretlen vétkek.
Ütni kéne és simogatni:
Hogy piros legyen itt az élet.

1929

Magyar sors.

Ma kevés
Holnap semmivel se' több.
Az asztal mindig oly szegény,
Ha enni készül a szegény.
Ha ketten
Ha tízen falatoznak,
Egyre megy, csak egy a nótát
"Nagy kenyér, kicsi szalonna."
És mégis.
Tavasszal, ha ételt kér
Sok-sok megfonnyadt kis tenyér,
Nincs már szalonna, nincs kenyér.
Ma semmi,
Holnap semmivel se több.
S a kis magyar sírok fölött
Még a sátán is nyöszörög.

1929.

Sorsom.

Szürke felhők, kék ég alatt,
Alattuk a sorsom halad.
Durva daróc a ruhája,
Szabatlanul szabták rája.
Paraszt-úton sarjadt úrra
Pászol ez a finom gúnya.
Hurcolhatja búval, göggel.
Ha megunja - egyefene -
Leterítik patyolatos szemfedővel.

1929.

Magyar sors.

Tegnap óta, aratnak nálunk.
Peng a kasza, a sarló járja
Homoktól szürke lenge-magyarban
Az öreg magyar, csak vágja, vágja.
A forró déli napsütésben
Arca, homloka ragyog, fénylik
Mennyi verejték a magyar arcon
S ez a sok kalász: mind másnak érik.
A rend végén megáll egy percre,
Szürke szeme messze elmered
Az ő kalásza, az ő keresztje
Tizenkét kócos kis magyar gyerek.
Meg-meg törli izzadt homlokát
Alatta is töröl valamit.
A kiskunságon sok ember arat,
Sok magyar arat szomorúan itt.

1929.

Mikes.

A legutolsó fakoporsót
Török földbe letette sírva
Lelkében Zágon harangja kongott,
Ery instantia - ery instantia.-
-Kezében reszketett a lúdtoll-
"Fonnyadt vagyok, mint a falevél" .
Ősz szakálláról egy öreg könnycsepp
Lassan, lassan a pergamenre ér.-
Írta tovább: "Felséges asszony!
Kegyelmet esd egy öreg diák.
Nem ölt, nem harcolt, a vétke csak ez,
Hogy, nagyon, nagyon szerette urát".-
Vissza, haza, Erdélyországba,
Hogy ott haljak, csak arra vágyom
Felséges asszony, könyörögve kérem:
Még egyszer Erdély, még egyszer Zágon".-
Elment az írás, hogy lesz.mi lesz.
Egyre várta, várta a végzést.
A magyar urak Pozsonyban akkor
Teréziáért tettek esküvést.
Megjött végre. Beh régen várta.
Erdély, Zágon. édes remegés.
Megjött. Azt írta Károly leánya:
Török országból nincs visszatérés!

1929.

Sokan jönnek Hozzád.

Sokan jönnek Hozzád Boldogasszony
Nehéz szívű, bánat emberek
Mert nagy az út böcsőtől a sárig
S olykor-olykor a könny megered.
Egyik kegyelmet, másik erőt kér
Bizalommal szent színed előtt.
S ha nem hull eső a szomjas földre,
Újra szántják az égi mezőt.
Ma bennem is meghajlik a lélek.
Míg künn járok a réten, hanton:
Valamit - néma meghatottsággal -
Köszönök Neked Boldogasszony.

1930.

Vándor voltam.

Ősszel indultam, mint a fecske
Falum végén sárga levelek
Fáradtan hulltak egy kőkeresztre.
Nyolc hosszú év.
Mennyit szántottam és vettem,
Mennyit játszottam, mennyit vesztettem
És mennyi-mennyi álmot temettem.
Most itt vagyok.
Vándorbotom sarokba vágva,
Csak akkor megyek újra nagy útra,
Ha megcsalna szívem dobogása.

1930.

Orvos a tanyán.

Beteghez hívtak havas éjszakán.
Lovaink után szinte szállt a szán.
Odaérkeztem gémberedetten.
- Aggyon az Isten. Aggyon az Isten.
A kis szobában mécses a lámpa.
Sápadt, szenvedő a szemvilága.
A füstös búbos körül szerte-szét,
Subán, pokrócon, öt-hat kis cseléd.
Rozzant ágy, szalma, Szalmán az anya.
Gyűrött párnáján gólya lábnyoma.
Amerre nézek, szól, beszél , a jaj.
-Édes jó fiam, nincs itt semmi baj-.
Betegtől jöttem havas éjszakán,
Lovaink után döcögött a szán.
Ahogy nagy busán néztem az eget,
Nevetve rám szólt egy csillag-gyerek:
- Ugyan doktorom, mért fáj ez neked?
Hiszen tudhatnád,
Hogy valamikor,
Az emberek közt,
Még az Isten is. szalmán született.

1930.

Egy a húszezer közül.

Délig nem volt betegem.
Pinciroztam hát az őszibarackfát,
Hogy, gyümölcse szebb, Ízesebb,
S mint illetetlen leányka arca:
 Piros-hamvas legyen.
Kókadt fák fölött trónolt a nap.
Csendes égéssel izzott a homok.
Kutyám talpa megpörkölődött,
Hogy a macska után loholt...
 A nagy határ aratói
 Árnyékba' szenderegtek
 Verítékemet törölgetve,
Indultam volna magam is beljebb,
De kapum mozdult, kapum felsírt,
 Majd kitárult egészen.
Pár pillanatig kémlelve néztem,
Valami vén iszákos-féle
 Terült talán elázva
 A forró homok-ágyra.
Hozzámenet bosszúságom
 Noét s borát dicsérte,
Míg megriadt szemeim révén
Agyam ijedten föl nem mérte,
Hogyan került annyi habos vér
 Legény ajkakra, poros ingre,
 Kopott küszöbre, léckerítésre.
Rendelőmben, tilalmam ellenére
Lihegve, sepegve, kínlódva kért:
Gyógyiccsen meg, ha Istent ismer.
Van hatvan pengő spórolt pénzem,
Magának adom, segíccsen a bajon.
Úgy kezdődött, hogy az asztagon
Kibuggyant sósan a szám szélére,
 Onnan meg rá, rá a búzára...
 A kévére.
Gyógyiccsen meg, ne fejjen,
 Meg lesz érte a bére.
Hat hét múlva, mikor kertemben

Sok őszibarack gyönyörűre ért,
Csáky bácsi az asztalónál
Koporsót és keresztet vett
Hetven pengőért...
Szomorú voltam.
Kemény betűkkel, magasra fel
Lássák, akiknek tenni kell,
Lélekben ezeket írtam:
-Gümőkör miatt eltemet a nemzet
Eszteendőnkint közel húszezret.
Ne álldogáljunk összetett kezekkel
Csak a megholtak sírja mellett.-

1930.

Fáradt vagyok.

Amíg Onnan, Idáig értem,
Megverték nagyon.
Mögöttem mindenütt vér.
Amerre léptem, folyton folyt.
Ez a tócsa még egész piros.
Amaz, odébb, sokkal sötétebb.
Távolabb is fel-felrémlik egy,
Koromfekete, mint a vétek.
Vér mind, de mind.
Az enyémből való jó Anyám.
Fáradt fejem szívedre hajtánám,
S füledbe súgnám:
Megérdemeltem.
Mert ahol mentem, csak magam mentem.
A csorda nekem, én, a csordának,
Nem kellettem...
Fáradt vagyok.
Különc utamról, örök útra,
Anyám felé, szívesen mennék,
De egy kevéske, dolgom van még.

1930.

Kis Vér.

Koldusországban
Kócom-bóc erdő mellett,
Ragyás talyiga rója a homoktengert.

János ustora suttyog,
Pipája füstöl,
Két szeme könnyes
A mérges pipafüsttől.

Röpülni kék hej,
Szárnyán a puszta szélnek.
Kapcsolj rá csillám,
Mintha ordasok kergetnének.

Ez egyszer siess,
Siess gyönyörűm, kincsem,
Mikor indultunk

Vérzett és sírt a priccsén.
Homlokom izzad,
Déli nap éle vágja.

S mind előttem jár
Egy vérző asszony árnya.

Vad tanya, szülés.
Egy anya, élő vérben.
S a szegény Csillag
Nem bir homokterhével.

Gyerünk gyalog hát.
Gyí két lovam, de frissen.
Egy oltás, kettő,
Szegénykém...., rendbe tettem.

Öt kis kócos
S az anyjuk, hogy megéledt.
Koldusországban.

János az ágyhoz térdelt.

Tán igaz se volt,
Hogy egyszer Átokházán,
Irtó kin evett
Vér János Talyigáján.

Fiatal voltam.
Szegény magyarok
Igyekvő, magyar
Orvosa voltam.

1930.

Várjunk.

Várjunk, csak várjunk.
Kezeinket szépen ölbe téve,
Üljünk egy csöndes sarokba félre.
Lázás ajkaink ne remegjenek,
Ne beszéljenek, ne vétkezzenek,
Lázás szemeink ne könnyezzenek,
Sebes szíveink ne vérezzenek.
Várjunk, csak várjunk, míg a láz leszáll,
Míg a szem kihál, míg a szív megáll,
Míg az órák lassan lejárnak,
Míg az évek szépen elszállnak,
Míg a székelyek haló porukból,
Valamikor majd: haza találnak.

1930.

Rorate coeli.

Annyi a terhünk Uram,
Nem látszunk ki belőle.
Testünk megtörve,
Lelkünk rongyokba.
Tegnap ünnep volt.
Szent öröm-tüzek égtek.
A visszatértek egymást ölelték
S lám már mára betelt a mérték.
Verje meg nagyon, Aki verni tud.
Azt verje meg, ki nem sírt soha,
Kinek nem fájt még, a más rossz-sora.
Azt verje meg, kinek nem testvére
Lerongyolódott jó magyar vére.
...Mikor sápadt százezer gyerek,
Mint a dérütött őszi levelek,
Mikor szalmán szül sok magyar
Anyá.
S pólyában hull el tenger Katona.
Azt verje meg, kiben erő nincsen,
Fordítani a fakilincsen.
Két kezét verje meg áldással.
Két szemét verje meg látással.
Szívét örömtövissel:
Találkozzék vele az Isten.
Urjövethor földre borulva,
Leszek Uram utolsó szolga,
Ha harmatoztok égi magasok
Szegény magyarokra.

1939.

Koch bácsi.

Kezeit összefonva
Dorombolta a gyertyalángnak.
Az éj illata verődik be,
Későre jár, vége a mának.
A nagy vadra ma is mentünk,
Lestük, kerestük, de meg nem leltük.
Gurult a guriga, játszott a kis cica,
Végtelennel véges kötődött.
Esze, keze, messzire nem ér.
Holnap megint ellép az egér,
Igen, holnap.
Időben lépünk előre.
Betegeim hegedűjén bús melódiák.
Féregrágott emberfa-ág,
Fakó virágszirmok,
Tépett tüdők vulkánjából,
Véresen, kicsapó lávák.
Vén föld ölében aludni vágyó
Korhadtt gerendák.
Meleg szeme az égen babrált.
Szelíd ajka halk hangon mesélt.
Padom ölén, tegnap délben is
Láttam egy legényt.
Szemei égtek, mint a lárma-láng
Az éjben.
Pipacs-pir sikongott
Arca mezején.
Ölelni nem ölelt,
Csókolni még nem mert,
Húsz éves alig volt,
Béna tüdejével már nem élt,
De még volt,
Szegénynek szegény volt
Szegény legény.

1939.

Meg kell tudni.

Hunyó csillagok s az élet járma,
Lázás legényszemekből néztek rája.
Aludt a falu, az álom csöndje
Szemére borult, szívére borult,
Elfáradt feje, asztalára hullt.
Mellette lemezek heverték.
Sok vékony üvegre, simára kikenve
A titkok titka. Rajtuk festék.
Az orvos szemek éveken át
Hasztalan lestek, Megfestődnek-e
Egyszer végre; a titkos besték?
Meg kell tudnom, vagy nekem,
Vagy másnak, milyen az arca,
Annak az óriásnak,
Mely lopva surran be virágba, kertbe,
S rendet vág az emberrengetegbe.
Meg kell lelnünk,
S el kell vesztenünk,
Mert örület, évezredes téboly,
Hogy sápadt arcokon könnyek ülnek,
Hogy lázas ajkak csendre kövülnek,
Hogy egetverő lelkeknek szárnya
Elalél, mert testük minden
Ösvényén, útján,
Ott kóborol a rém könyörtelen.
Arcát, kezét, szemét nem láttam,
Csak törét, mellyel ledöfi,
Az Istent és a dörét.

1939.

Ne féljen tőlem.

Ne féljen tőlem, nem leszek rossz.
Ne féljen tőlem, nem is voltam az.
Csak valamikor, gyermekkoromban,
Hogyha leveles dohányt loptam:
Vert meg cudarul jó apám...
Ne féljen tőlem, nem leszek rossz.
Ne féljen tőlem, nem is voltam az.
Csak réges-régen, gyerekkoromban
Ha a ruhákról gombot loptam:
Vert meg újra édes apám.
Ne féljen tőlem, nem leszek rossz.
Ne féljen tőlem nem is voltam az.
Csak hajdanában, gyerekkoromban,
Ha káromkodtam, vagy gomboztam:
Hányt meg megint édes apám.
Ne féljen tőlem, nem leszek rossz.
Ne féljen tőlem, nem is voltam az.
S ha egyszer mégis balra hajolnék,
És szemeibe könnyet lopnék,
Verjen meg úgy, mint jó apám...

1939.

Vallomás.

Én egy szegény bojtár-gyerek vagyok,
Három pogácsa évi bérem.
Ne nézzen reám Királykisasszony,
Kérem szépen.
Ami pénzmagot apám rám hagyott,
Elszórogattam réges-régen.
Ezért kerültem bojtár-kenyérre,
Kérem szépen.
Házam volt. Nincsen. Földecském sincsen,
Hazámat is elvették tőlem.
Semmim sincs nekem, Királykisasszony,
Csak a szívem.
Szegényke, az is, hej, de bánatos.
El is mék vele... messze innen,
Hogy ha nem néz-rám Királykisasszony
Kérem szépen...

1939.

Rózsámnak

Gyere közelebb hozzám.
Látni akarom két gyerekszemed
S azok tűzében meleg lelkedet.
Hunyd be a szemed.
Szívem fölött legyen kis kezed.
Reá simítom az enyémet,
így, így.
S most hallgassad a mesémet.
Kis padon ültünk egymás mellett.
Kezünkben könyv, szívünk lelkünkben
Fiatalságunk szent-tűzű vágya.
Szemeinkben az istenek álma.
Fölöttünk sok-sok almafalevél
S úgy éreztük, hogy némaságunkban
Az Úr beszél.
Fehér szobádban megsimogattam
Puha hajad és pici kezed.
Keresztet írtam homlokodra,
És, megcsókoltam a szemed.
S mit arra sok ezerszer adtam,
Mindig, de mindig visszakaptam.
Őszünk tavasz volt. Virágot szedtünk,
Szüreteltünk, hittünk, szerettünk.
Hófehér hóra sok reményt irtunk,
Rádió mellett, és hangos csöndben,
Soha nem sírtunk.
A te házad az én hajlékom
Nyugtalanságod az én gondom,
Boldogságod az én örömem.

Ahova te elmégy, oda megyek én is,
Ahol boldog leszel, boldog leszek én-is.
Ahol eltemetnek, ott halok meg én is.

Akácrdő, kicsi ház,
Kicsi asszony, mit csinálsz?
Boldog vagyok nevetek,
Kicsi fiút szeretek.

Akácerdő kicsi ház,
Kicsi asszony mit csinálsz?
Sírtam, sírok, remegek,
Kicsi fiam nagy beteg.
Akácerdő kicsi ház,
Kicsi asszony mit csinálsz?
Boldog vagyok, örülök,
Enyéimmal
Új fészekbe röpülök.
Gólya szállott új fészkünkre
Kicsi asszony el-el nézte.
Mi sem kellett a madárnak,
Kis lányt hozott a mamának.
Kicsi vércsém, kis virágom
A legszebb vagy a világon.
Jó bátyókád nagy gazember,
De így kezdődik az ember.
Tíz év után a kis család már kerek,
Szemeinkből hála-könnyek peregnek.
Kis feleségem,
Köszönöm néked könnyes két szemed,
Köszönöm néked két szorgos kezéd,
Köszönöm neked meleg lelkedet,
Köszönöm neked gyermekeinket.
Tíz év után, mintha most indulnánk,
Négyen menjünk előre, tovább.
Egymásé legyen könnyünk örömünk,
Egymást szeretve, Kicsi Angyalom, és a kicsiket,
Mi még nagyon boldogok leszünk.

Gyere közelebb hozzám.
Látni akarom két meleg szemed.
S szemed tükrében; gyerek lelkedet.

1939.

Ki tudja merre.

Ki tudja merre, ki tudja hol
Egy rózsabokor a faluvégen
A girbe-görbe puszta útfélen
Ki tudja merre, messze, valahol.
Ki tudja merre, ki tudja hol
Egy bimbót téptek a faluvégén
Talán egy kertben s nem az útfélen
Ki tudja merre, messze valahol.
Ki tudja merre, ki tudja ki
Egy rózsát őriz - fehérét - hiven.
Fehér kezével adta gyöngéden
Ki tudja kinek, ki tudja ki.
Te kis virág, bimbóban ékeid,
őrizd, aludj,.
Aludj egy édes tavaszig.

1939.

Egyszer

Egyszer, arra,.ott,
Hogy is volt mond csak?
Egyszer, arra,.ott,
Ahol két szempár
A napsütésben
Önfeledten összeragyogott?
Én így emlékszem:
A színtiszta
Jó meleg árban
Két pár lábak letérdeltek.
Aztán a térdek,
A két pár térdek,
Közeledtek.
És közeledtek a szemek.
És égve-égtek.
Az ajkak is közeledtek.
Égtek s megpirosodtak.
És a szívek?
A szívek meg szemlesütve
Megbokrosodtak.
Hol halódtak,
Hol boszorkány-verten
Vertek, vertek,
És azután, bármerre néztem
Virágosak voltak a kertek!
És azután?
Azután este lett.
Úgy gondolom a szemek
Tovább is égtek.
Úgy gondolom, a szívek titkon, tán összeértek.
Az ajkak? Össze, jaj, dehogyan értek.
S aztán, azután, ugye, elváltak!
S ma azt se tudják, hogy akkor, egyszer,
Egymáshoz: milyen közel is jártak!

1939.

Egyszer még.

Egyszer még én is kertész lehetek.
Ha majd a föld véresen visszahull
Isten ölébe s én nem leszek alul.
Akkor majd rónát húzok és magot vetek,
A véres-dús talajt szeretgetem,
S tenger-sok virággyerekkel beültetem.
Harmattal fürösztem a pázsitot,
Lombról, virágról lemosom a piszkot,
Hogy, tiszta legyen kertemnek ölen,
Ami az enyém.
Isten szemét kertembe kérem,
Vigyázzon, óvjon, védjen,
Hogy, nálam baj, soha senkit ne érjen...
Egyszer még én is kertész lehetek
Ha majd a föld véresen visszahull
Isten ölébe s én nem leszek alul...

1939.

Kezed.

Kezed hideg volt, mint a jég,
Kezembe éppen belefért.
Egy kicsikét melengettem,
Aztán szépen elengedtem.
Míg ott pihen hallgatagon,
Mit érzett, mit nem, nem tudom.
Szó nélkül ment tőlem tovább
Simogattam kezed nyomát.

1939.

Szelíden.

Szelíden szeretem, akit szeretek,
Útjából elviszek minden szemetet.
Belesek szemébe, ha sír, ha nevet,
Töprengve örködöm álmai felett.
Mikor meg ajaka riogva remeg,
Étel-italába gyógyírt keverek,
Csendesen kerülöm, akit siratok,
Szelíden siratom, míg meg nem halok.
Homlokod egyszer borús volt,
Szemed könnyes, pillád csapzott.
Napsütésben a látóhártyára
Rávetődött pityergő arcod.
Édes-bájos elbúsulásod
Idegsejtjeim csendben felitták,
Bánatodat karjukba vették,
Szívemig vitték, melengették,
Úgy tettek vele, mintha szeretnék.

1939.

Nyár.

Nyár volt akkor, nap-parázsban
A búza érett.
Csoda-e hát, ha a hőségben
Szívem csücske jócskán megégett.
Azóta elmúlt a nyár,
A Magas, havat szital,
Álomkertem csupa dér,
Szívem táján sír a vér...

1939.

Szeretlek.

Szeretlek nagyon szelíden, nagyon mélyen,
És várlak álmodozva, nappaltalan nappal, fénytelen éjjel,
Borús lelkem bús csillagokra kémlel
S mint vágytól vert vérszegény virág
Tipeg-topog a mindenségen át.
Keleti égen égi vándorok
Az én csillagom merre támolyog?
Élve él-e, vagy halottan él
Felőle régen nem hallottam én.
Sóhajom túl száll fellegen, hegyen,
A messzeségből senki sem felel.
S én mégis várlak, hívlak szüntelen,
Míg meg nem pihensz árva szívemen.
Édes kicsi, kicsi gyerekem,
Az én szívem neked énekel.
Tűz ég bennem, tiszta, szent, meleg,
Melegével szívedhez megyek.
Kopogtatom buzgón a kaput,
Melyen át szívem szívedhez jut.
Hóarcú árva térdel eléd,
Ajkain égi zsoltosma ég.
Lelke szárnyait bele-vágja,
A végtelen óceánjába.
Álmok csikaja száguld vele,
Veled suhan fel az ég fele.
Csókunk csodálják a csillagok
Szeress akkor is: ha meghalok.

1939.

A távolban

Valahol messze túl az erdőkön,
Túl a hegyeken, túl a vizeken,
Valahol messze túl a mezőkön,
Él az életem.
Szinét se látom, hírét se hallom,
Szemem sugara, szívem sugara,
Lelkem sugara, hiába kémlel,
Mégis mind kémlel,
Mégis mind kémlel: a messzi-messzi,
A messzi parton.
Te is nézted, én is néztem,
Te is láttad, én is láttam,
Te se szóltál, én se szóltam
Szemlesütve kiballagtam.
Kiballagtam az utcára,
Onnan a messzi pusztára,
Onnan tovább szédelegtem,
Mint a koldus tekeregtem.
Tarisznyámban nem volt kenyér,
Vagy ha volt is, csak egy karéj.
Benne azt a percet vittem,
Melyben magamat temettem,
Így értem el a föld végét,
Simogattam szívem szélét,
- Isten a megmondhatója-
Könnyemet töröltem róla.

1939.

Imádkozni szeretnék.

Imádkozni szeretnék.
Szeretném visszahívni
A csendes-békés
Otthoni estét.
Fehérre meszelt kis szoba.
Kuckós-padkás-kemence.
A falakon, szögeken
színes - szegényes szentek.
Vásáron vették őket.
Velünk laknak.
Eszkendők óta üveg alatt
Enni se kérnek,
Úgy elvannak.
Az asztal mellett,
Simára mázolt szoba-földön,
Orgonasípok: négyek.
Barna fejek, kusza ingek,
Csupasz térdek, mezitlábak,
Összetett kezek, beszédes szemek,
Ártatlan gyerekszájak.
Hálát adnak-az elmúlt napért
Máriának.

Anyánk

Mosásban, kapálásban,
Főzésben, nevelésben, s miegymásban
Megtörődött, s megszentült
Két keze, összekulcsolva kötőjén,
Ölében, tán pihen, vagy tán morzsolgatja
Az olvasót.
Mindig, mindig csak azt kérve:
Hogy a kis nyáját
Betegség és farkas
Meg ne tépje.

1939.

Otthon voltam.

Kiskapunkon beléptem,
Holdas nyári éjjel.
És mentem kémlelve az eperfáig,
Melynek kinyúló nagy ágán,
Tegnap még, hintánk hívott.
Nem tudom éltem-e,
Vagy holtan éltem,
De amit éreztem furcsa volt.
Az öreg fától rálestem konyhaajtónkra.
Két szemem keresgetett.
De itt csönd, csönd,
Se nesz, se mozgás,
Se élet, se kísértet.
Tovább kerestem és a közelben
Valamit leltem. Jobb oldalt,
A kis ablak mélyedésében,
Mint régen most is ott volt
Egy zöld zománcos tejesköcsög,
És jó apánk cseréppipája.
Úgy tetszett, elszenderültek voltak,
Nem holtak.
Igen, a köcsög, a pipa,
Nem hal meg soha igazán,
De édes apám és édes anyám:
Igen, igen.
Ezért, sehol, de sehol emberi lélek ott.
Anyám ezért nem kapja félre a firhangot.
Apám kopott méhész kalappal ezért nem kocog felém.
Látnám, meglátnám, mert süt a hold a nyár éj-egén.
A padlásajtó sarka mellett nyirfaseprő, lapát.
Sehol se látok se macskát, se kutyát.
Talán tán könnyeim miatt.
És letérdeltem, miként az árva, mert itt mégis
Minden, de minden szent, nagyon szent,
Akár: akár az Isten-háza.

1940.

A szentmihálytelki Krisztus.

Lerongyolódtál édes Jézusom,
El van törve kezed és lábad.
Nyakad jócskán elgémberedett,
Hogyha mozgatod: nagyon fájhat.
Szentelt öved megrágták az évek,
Szemeidet vasrozsda veri.
Szíved tája s a többi sebed,
Évek óta csak a port nyeli.

Egy kis veréb ül, jobb karod felett.
Veled nézi a ballagókat.
Asszony, ember, ki gyalog, ki hogy,
Gyűrött paprikás nyomorultak.

Régen le-leletért közülük egy-egy,
Virágot tett lábad szögéhez,
S te leszóltál hangtalan-szóval
A szenvedők bús szívéhez.

Ma más a divat és más az Isten.
Ember, állat másképpen ugat.
Másképp úzi farkas a bárányt,
Másképp fogja kutya a nyulat...

Most járva-kelve, dologra menve,
Leborulni aligha lehet,
Könnyel öntözni ki is merné
Töredező szent kereszteted.

De nézd, csak nézd, az az öregecske
Hozzád siet a magas partról.
Ordíthat úr és kutyaféle...
Neki más Isten nem parancsol....

1940.

Menjetek el.

Én nem vagyok közületek való,
Én nem születtem fényes úri portán.
Az én apám magyar paraszt volt,
Szántott, vetett, gyereket nevelt,
És elrágódott a haza sorsán.
Én nem vagyok közületek való,
Meg is becsülöm fajtám fonnyadt népét.
A görnyedt hátú magyar kuliknak
Leánya, fia, borja, fattya,
Én jól tudom mekkora érték.
Ti engedtétek elfolyni a vért.
Szégyenfolyammá nőtt, csermely, patak, ér...
Mert a Kánaán ringy-rongy koldusai
Nem találhattak - századokon át -
Megértést másutt, csak Istennél.
Most már lazulnak az eresztékek,
Most már beálltok ti is a sorba,
De a járátok, az Isten tudja,
Minthogyha átok ülne rajtatok,
Olyan kelletlen, lusta, lomha.
Jeremiásként sírhatnék ezért:
Mindig redves volt nektek a magyarság...,
S mert soha nem volt közötök hozzánk,
Menjetek végre Isten hírével
El mi közülünk... elmenjetek hát.
Így boldog lesz majd talán... talán.
Az én megcsalt, kifosztott fajtám.

1940.

Arad marad

Régen jöttünk el
Onnan... valahonnan...
Te Gyergyó felől,
Én Arad alól.
S a magyar Isten
Ekéjének nyomán,
Egybe eredtünk
- Húsz esztendőre -
A nagyalföldi könnyes ugaron.
Eljöttünk akkor
Onnan... valahonnan...
Te is kereszttel,
Én is kereszttel,
S a két kereszt
Vállainkon égett.
Egyszer nehéz volt
Máskor nehezebb,
De nem hagyott el
Se engem, se téged.
Most Gyergyó felé
Boldogság az utad.
A válladon már
Nincsen is kereszt.
Én maradok.
Nem megyek veled.
De mikor rád,
S Aradra révedek,
Egyik szemem sír,
A másik nevet.
Arad marad.
Keresztem is marad.
És nem hagy el,
Míg meg nem virrad.

1940.

Ébresztő.

Terjeszd ki hatalmad, áldott égi Sátor,
Pellengéren pusztult Vándorprédikátor,
Hozzád sír a lelkünk, siralom hónából:
Szélben szétszóródik, jaj a régi tábor.
Heverünk kivetve, népek országútján,
Rajtunk gázol minden, valamint a k....án,
Valamennyi rabló horda erre jár át.
Mind belénk törölte sáros szennyes lábát.
Istenségünk újból Moloh, Bál, meg Mammon,
Hullahegyek hátán táncot lejt a Sátán:
Alszol-e, hogy hallgatsz mindezeknek láttán?
A piacra hordják leányaink testét,
Aprópénzre váltott áru a szüzesség,
Rabláncok rívása, földönfutók jajja :
Irgalmatos szíved alszik, hogy nem hallja?
Siralom hónából Hozzád esd a vándor,
Pellengéren pusztult drága prédikátor,
A szélbe szóródik szét a régi tábor:
Terjeszd ki hatalmad, drága égi Sátor!
Édes neved nélkül mivé nő a gyermek?
Fiaink felnőnek úgy, hogy nem ismernek,
Kiskapunk két szárnya ölelőre tárva,
Ám, ha Te kopogtatsz, hét lakattal zárva.

1940.

Bolond az ember.

Bolond az ember,
Izzad, követ hord,
Dolgozik, evez,
S mikor végtére az
Élet-úton,
Valahogy úgy
Mindent befejez,
Ott van az ősz,
Meg az enyészet,
S oldalba rúgja
Az egészet.

1940.

Az ember

Hej de furcsa is az élet!
Még különösebbek az emberek.
Amit tegnap lehurrogtak,
Máma hozsannát zengenek.
Ami ma előttük bölcs volt,
Holnap már buta egy eset.
Ingjüket nagyritkán váltják,
Naponta véleményüket.
Ember, bármily magasra törsz is
A köznapit nem hagyhatod.
Nem mehetsz fel az emeletre,
Hogyha a lépcsőt kihagyod.

1940.

Alkonyatban

Járom a csöndet és az alkonyórárt.
Bandukolva régen elhagytam már
Az öreg-fás út kanyarodóját.
Csalitos erdők sivar csücskénél
Letelepszem a puszta földre,
S úgy révedek kesernyésen
Az áhítatos mindenségbe,
Mintha, valakit felém várnék.
A szürke-gúnyás alkonyatban,
Ha arra jönne akaratlan,
Kurta-közönnyel rátipeghetne.
Tavasza vágyó árva szívemre.

1942.

Tanács

Ha jön valaki
A szegények útján
S feléd nyújtja
Koldus-kalapját
És azt rebegi:
- Az Úr nevében,
Kérek egyetlen falatkát, -
Ha van garasod,
Ne tagadd meg.
Vedd elő és add oda.
Ezerszeresen visszaadják
Idelenn,
Ha föl se írták
Odafenn.

1942.

Anno 1942, postás lesen.

Lángolt az erdő,
a fű is, a föld is...
s égett az égája...
Azután libák legeltek
kutyák loholtak,
mintha, mintha úton útfélen
nem is heverték volna
véres csatakon: megdermedt holtak.
Mikor meggyúlt az erdő
és lángolni kezdett a haraszt
Sok-sok munda-ba bujtatott
Fegyveres paraszt
szuronyt szegezve
ki az erdőből, be az erdőbe,
futva, kúsza, előre, vissza....
Végül már csak hatan maradtak.
A többiek nyitott szemekkel
szana-szét aludtak.
Semmit se tudtak...
Közeliükben libák legeltek
Kutyák véreket szagoltak
Károgo varjak rajokban
fölről: sandán kíváncsiskodtak...
Otthon meg a homokon
a kispadokon
asszonyok ücsörögtek,
s kémlelték a csapást.
Szemlátomást a postást lesték.

1942.

A vonatok.

Mentek virágosán.
Dalos, ábrándos,
Vig teherrel,
Rózsás arcokkal,
Tiszta szemekkel.
Mentek fiatalokkal,
Fegyverekkel,
Pöfögve... messze...
Előre...arra...,
Ahol a földet
Hó takarta
S ahol
Csupán férfiak voltak:
Elevenek és holtak.
Mentek...
Évekig, mindig.
Én néztem, néztem
Egymás után
Hogyan vonulnak.
Fátyolos szemem
Százszor elborult
És kicsin múlt,
Hogy nem üvöltöttem;
Ne menjen egyetlen se arra,
Ahol a földet
Hó takarja,
Ahol
Csupa férfiak vannak,
Mert a férfiak:
Mind meghalnak.
Jöttek aztán
Szemlesütve.
Rongyosokkal,
Koldusokkal,
Mély sebekkel,
Véresekkel.
Árva, fáradt emberekkel.
Sápadtakkal:

Élő és holt halottakkal...
Hogy vonultak,
Álltam ottan.
Imádkoztam, siránkoztam,
Átkozódtam:
Elhagyottan.

1943.

Vadé nobiscum...

A múlt vasárnap arra ébredtünk,
Hogy, a Magasságból szent-szeliden,
Pihe-had szálldogált a földre.
S mikor indultunk nagymisére,
Már tábort ütött szana-szerte
A hófehérség...Olyan a táj,
Mintha a Nagy-Isten tenger könnye,
Csillogóssá fagyottan
Rajta ülne...
Az orgona hangja,
Viszi a lelkem arra,
Amerről hajnal óta,
Egyvontában hullnak a pelyhek.
És búgom én is könnyörgősen
Könyörüljön a zsenge rozsvetésen.
Borítsa be. Tüntessen el
Goromba hantot, érdes göröngyöt
Mindenünnen.
Borostás, tüskös, vad bozótból,
Angyalkás-ruhás sátrat csináljon.
A sok búsongó koldus kalap,
Foszlós kalács közt a hó alatt,
Nyakig álljon.
És takarjon be didergő füvet,
Vacogó kórót, gémberedett fát,
És szemfedővel terítsen le,
Tankot, löveget... sátánt... puskát...
Harcoló hőseink sebét feddje be úgy,
Hogy ne teremhessen többé
Piros embervért a fehér óra...Se perc, se óra.
Mire kijöttünk a templomból,
Napsütésben, Hullt a hópárna könnye.
Óh..., milyen hamar kikelet lenne, ha téli úton az emberekkel
Az Isten is templomba menne.
Beszéltem Vele.
Öreg templomunk szent csöndjében
Panaszkodtam tegnap délután:
Atyám,
Nagyon nehéz az út,
Amelyen szürke talyigám

Igyekszik előre.
Nem csoda, ha néha-néha
Megzökken szegényke,
Sőt meg is áll
És el is ül,
Ha nyakig ér a sár
S nincsen segítség
Rajtam kívül.

Mondtam azt is.,
Hogy elfáradtam,
így nemsokára nem lesz
Jó vége.
Magam vagyok,
Mint vihar után,
A keresztől jó messze elvert
Búzakéve.
Így, így Atyám.
Magam maradtam,
Mert csak álmodni
S szeretni tudtam. Öreg templomunk szent csöndjében
Szava szeliden felém zsongott: Fiacskám,
Figyelj, valamit én is mondok.
Tenger szent-ember jóvoltából
Rideg falak közt,
Unos-untalan egyedül vagyok.
Itt senki más és semmi más,
Ez a csöpp mécszláng,
Csupán ez meleg
Pedig ..pedig ..meghaltam értetek,
Hogy hajlékot:
Szivetekben vegyek.

1943.

Amerre mi járunk

Amerre mi járunk hadak-utján messze,
Szomorú a reggel, bánatos az este.
Vadvirág kelyhében nincs szemernyi harmat,
Füstösek az utcák, kihaltak a falvak.
Amerre mi járunk, vészmadarak szállnak,
Véresek az erdők, véresek az árnyak.
Kivert kutya-módra kisleány, kislegény,
Úttalan ballagnak, mint az ördögszekér.
A földeket erre húsz körömmel szántják,
Őrangyal nem őrzi az igazak álmát.
Amerre mi járunk, meghalt a szeretet.
Az Úr kötőjéből mindenki kiesett.
Éjfélkor az éjben kísértetek járnak,
Elhullott fiai sok édesanyának.
Van közöttük magyar, lengyel, muszka, német,
Egymás közelében békésen megférnek.
Golyók süvíthetnek, ágyuk bömbölhetnek,
Ily csekélységre föl sem is figyelnek.
De ha gyenge gyerek hangja szól a szélben,
Vagy ha valaki sir a csend közepében,
Vagy ha egy kis harang valahol megkondul,
Szemük könny-ajtója busán megcsikordul.
S arra fele néznek, ahol csillag sincsen
S a nagy nincstelenség fénytelen honában,
Talán nem is lakik gondviselő Isten...
Ti felétek arra... csendes éjszakákon
Millió csillagok közt Isten, képe ragyog.
Imádkozgassatok.

1944.

Veszünk.

Hosszú idő óta
Sok deszka koporsót
Hantolnak minálunk
Néma temetőkből.
Hordják őket hordják
Gyászos kísértetek
Reggeltől napestig
Szakadatlan rendben
Keservesen sírva.
Sorba sorakoznak
Csonttá lett szegények,
Viasz-szerű lárvák
Bús idők tenyerén
Kínban porba hullott -
Kicsiny és nagy árvák.
Védtelenek sorát
Erő erejének
Véres pennájával
Elmúlás könyvébe
Ahogy épp beírták...
Véreink hullását
Soratlan múltját
Lássa meg az Isten.

1945.

Siess, adj, segíts.

Adjatok nekik, kiknek arca sápadt is rózsás is,
Akiknek a levegő soha nem elég.
Akiknek a szeme mindig lázban ég,
Mert tüdejük kertjében, az elmúlás fagyos kezén
Sorra töredezik az ág s meghal a virág.
Adjatok nekik, akik a köhögés kínjával élnek,
Akiknek lázas, cserepes ajka, ha csókra nyílik: méreg.
Akik a gyarló földi lét láttán koldus lélekkel
könyörögnek:
Ne fosszatok meg a virágtól,
A daltól, fénytől, édesanyámtól,
Ne fosszatok meg, még nem is voltam,
Nem akarok elmenni sápadtan, holtan.
Vigyetek innen száraz szobába,
jó levegőre, puha ágyba,
Az ilyen lucskos lelketlen verem
Temetőt terem.
Siess, adj, segíts!
Segítség azokon, akiket régen hazavárunk.
Akik árva vándorként fáradtan jönnek,
Mert a nagy idők és a véres út
Tengertüskéje megtépte őket.
Segítség rajtuk, kik ajtóinkon álmaimban is kopogtatnak.
És adj nekik, ha haza érnek,
Magyar kenyeret, meleg ételt
És simogasd lelkük virágát
Szívük remegő lármafáját.
Szeresd, simogasd, öleld szívedre
A sok ezer meggyötört árvát.
Siess, adj, segíts
Kiáltom, vallom, hirdetem,
Nincsen építés munkás nélkül,
Nincsen élet egészség nélkül,
Nincs feltámadás szeretet nélkül.

1945.

Ezen a parton.

Túl a nagy vizén, túl a sok hanton,
De jó is volna, a túlsó parton.
Itt zaj van, zshivaj, jaj, nem bírom már,
Amott talán a csöndes csönd jár.
Itt rég elaggott, minden, ami szent,
Ide az Isten, tán nem is üzent,
Vagy: ha járt is hajdanában itt,
A bűn benőtte lába nyomait.
Bűn, ezeregy, megannyi vétek,
Üszök, piszok, amerre lépek.
Jóság, szépség, ködben ül s borúban
Tán nem is voltunk soha a múltban
Csak szenvedők, árvák, suták, vakok,
Mint minden este most az ablakok.
S ha Niobe sír fiai vesztén,
Örült örület hág át a testén,
Minerva meghalt, Mars-isten kacag,
A rongy röhög, a halála arat,
S nem könny, ami könny, nem báj, ami báj,
Nem sír, aki sír, nem fáj, ami fáj...
Fejem lehajtva állok egy hanton.
És csak azért is, csak itt maradok:
Ezen a parton.

1945.

Választás

Szegényember buját, baját,
Nem látta más réges-régen,
Csak a Nagyúr, a nagyégen.

Földönfutó nagyságoknak,
- Tisztelet a kivételnek -
ilyesmire sosem tellett,

Nem győzték ők a szegényért,
se cérnával, se idővel,
Se aranyos pápaszemmel.

De másképp lett minden, minden,
Mikor mentek hébe-hóba,
Valahova választóba,

-Pista bátyám, János bátyám,
Hogy is él kend a föld hátán?
Se földje nincs, se igája,
Hajléka is a más háza,
Napkeltétül, vakulásig,
Bogozhatnak, meg se láccik.
Az egy és más egyre kopik,
Csak a család szaporodik,

-De, ha... így ám,... de, ha... úgy ám,
Ha a követ én lennék mán,
Ha én jönnék beszámolni
És csak adni és csak adni!?
Lesz örök-főd, sík meg halom,
Disznó, marha-sokadalom.
Az adókat leszorítom,
Az üst-rendet fölborítom,
A búzának lesz hét ára,
Bort mérnek a patikába, . .
De olcsón ám és rogyásig...
Szent igaz lesz, ha én leszek
Itt a követ: nem a másik..

Választás lesz.

Most nem úgy mint régen.
Egymást szeressétek,
Egymást ismerjétek,
Egymást ne hagyjátok:
Szegény magyarok

1945.

Felajánlás.

Te kezedbe adtam lovaim gyeplőjét,
Te kezedre adtam szekeremnek lócsét,
Kezedbe az ostort. Magam a szekéren
Elaludtam mélyen.

Viharos az alkony, feketül az égbolt,
Köröskörül szerte szörnyű szakadékok,
Kezedben az ostor. Magam a szekéren
Elaludtam mélyen.

Te öledbe hajtom fejemet, az árvát,
Kezem a kezedben - szemem, szám lezárták -
Kezedben az ostor. Magam a szekéren
Elaludtam mélyen.

1952.

Himnusz 1952.

Maradj velünk, mert alkonyul a nap,
Maradj velünk, leharmatoz az éj,
Ha elmégy, velünk senki sem marad,
S sírunk a csillagbölcsős vizeknél.
Maradj velünk, mert oly sötét az út!
Mellettünk jársz és mi nem ismerünk,
Siratjuk a próféta férfiút,
Ki villámként az égbe visszatűnt.
Egy szóval mondd csak ó, csak annyit adj
Míg nem suhansz továbbá tiszta éjben,
Ülj asztalunkhoz lebbentsd fátyladat,
Hogy rád ismerjünk a kenyérszegésben.

Szívünk.

Öklömnyi szerv csak, piros és meleg,
Palánta korban munkának ered,
Ver, lüktet, siet, percig meg nem áll,
Tikk...takk...tiki-takk, mint az óra jár.
Vándorló létünk napos oldalán,
Mosolygó, gondos, jó tündérr király.
Minden sejt pitvar-ajtáján benyit
S két kézzel szórja drága kincseit.
Ha vész veri, vagy láz üli testünk,
Ha fájunk, vérzünk, sírunk, szenvedünk,
Dobálja vérünk páncélos hadát,
Egyik viharból a másikba át.
Rügyfakadástól virágnnyílásig
Gyümölcséréstől a lombhullásig
Sok-sok éven át tesz-vesz eleget,
Fáradhatatlan, mint a kisgyerek.
Egyszer azután,..egyszer azután...
Nyirkos, vak este, nyolc óra után,
A koszorús ér deltája körül,
Vérünk vándorlása megnehezül.
Kevés a levegő, ködös az ég,
A nagy faliképből anyánk kilép,
Szívünk tájára örök csendet ír,
A gyertyák mellett két nagy gyerek sír.

1956.

Gyógyulás.

Mikor "behozták lángolt az arca,
Sírt a tüdeje, sírt az anyja.
Odakünn fergeteg dúlt, sírt a szél,
Kísértet ült az ablak üvegén.
Az anya zokogott, könnyein át,
Az orvos betűzte szíve-szavát.
Sok oltás után, csukott szemekkel,
Parányi ágyban, falatnyi ember,
Melle hullámozott, szíve kalapált,
A halál tépte élete haját.
A kórteremben csend volt síri csend,
Csupán az óra mutatója ment.
Csupán egy nagy szív s egy kicsi zajgott,
S hordozott össze lázhegyet halmot.
Reggel szépen aludt a kis szent,
Az anya otthon kenyeret szelt.
Szőkére megsült puha cipó.
A föld ölére hullott a hó.

1957.

A kikelet.

Kopasz fás,
Nyirkos, kaptos
Csatakos
Dülöngő téli est.
A szemközti utcasarokra
Rátúz ablakom világa
Valaki lépked ott,
Valaki valakit vár.
Téli est,
Rongyos levelek
Kopasz fák,
Görbésen lépkedő
Boros ember.
Túlfelől is lépked
Valaki.
Majd a sarok
Megéled:
Virágsátor a járdán,
Lepkeszárnyú
Könnyed álomcsikók
S tüzes szekerek.
Boros ember nincs
Sehol nincs.
A sarkon most
Két részeg gyerek.
Kezüik összefonódik.
A hold kikandikál.
Rájuk nevet.
Itt a kikelet.
Hol vannak a rongyos levelek
A kopasz fák, a görbésen járó
Boros ember?
Ablakomból a sarkon mit is láttam én.

1960.

Ősz idején.

Fhéren, fhéren
Lehullott levéllel
Tarkára festett
Tiszai tájban.
Ősz fele, nyár van.
Fűzerdő lombja,
Szűz széna illat,
Hamvas szeder íz.
És a mederben
Szőke fövény közt,
Puha párnán jár
Az alkonynapos
Tiszta Tisza víz.
Megcsillan itt-ott
Néhány foszlány benne
Emlék érmék.
Kicsi házunk enyhe,
Amott rügyek, bimbók, virágok,
Búvóhelyek, bozótos árkok,
Tarka pillék, álomleányok.
Aztán meg utak
Sok nehéz utak
Ábrándos utak
Útvesztő utak,
Sok poros utak,
Veritékes és könnyes utak
És ahogy rajtok
Dolgozni menve
Segitni menve
A napok, évek,
Egyre csak múltak.

Öreg tükör

Vén Tisza színe,
Egyre nézlek,
Nem nézlek tovább.
A régi rongyok porolgatása
Nekem bizony...
Nekem már megárt.
De azért holnap, holnap...
Én nem is tudom,
Jöjjen-e újra...
Ilyen időkben,
Ilyen korokban,
Könnyen verődik
Harmat a hurra.

1962.

Vén horgász.

Csönd van.
Nem fű, nem szakad.
Kóbor láb alatt nem zörren ág.
Fegyver se dörren
Kanál se csörren
Lépés se dobban
Láng se lobban
Tücsök se cirpel
Bokor se zizzen
Csöndben guggolok
Szétvetett lábbal
Széles nagy csöndben.
A Tisza szélén
A nap küllői
Virágra, ágra
Harmatra esnek
Néhány közülük
Szememre lel
Vén horgász
Szép a reggel?
És megéled minden
Itt körül
Zsong, vigyorog
Tapsol és örül
Új tavasz van
Hej, biz az lenne,
Ha a hajam
Fehér nem lenne.

1964.

Valahol.

Valahol elvesztem,
Valahol elvesztem,
Valahol elvesztem.
Sötétben
Bódultan
Kullogtam
Bolyongtam
Kutyamód loholtam.
Két kezem valahol
A semmit keverte,
Két lábam valahol
A semmit taposta,
Két szemem valahol
Tüzes lázban égett,
Turt-furt vakond térben,
Kuvik-kurjantásos
Feneketlen éjben...
Valahol végtére
Mese-erdő mélye
Mese-erdő mélye
Pöttöm ablak fénye
Pöttöm ablak fénye.
Valahol két kezem
Párnám egyengette
Valahol tenyerem
Könnyem törölgette,
Pöttöm ablak fénye
Utamat mutatta,
Megtalált magamat
Haza igazgatta.
Mint vihar veleje
Olyan volt az álom:
Mint vihar veleje.

1965.

Mozaik.

Anyám a padkán ült.
Én háttal a kemencének,
Mellette kucorogtam.

Orra nyergén
Öreg ablakok,
Ölében "sebes"
Gyereknadrág.
Balról apám
Csula kalapja
S jókora rongy,
Melyből anyám
Topa ollóval
A foltokat kiszabta.

Kicsi lámpánk
Gyér világánál
-Lám most is látom-
Hogy illegeti
Varrószerszámát
Hogyan igyekszik
Összehozni
A tű fokát
S a nyálas ujjal
Mepödört cérnát.

Téli este
Munkás munka,
Folt után folt.

Macskánk a kispadkán
Szunnyadott
Én bóbiskoltam,
Majd lábat mostam,
Majd bő ingembe
Belebújtam
S már rég aludtam,
Amikor anyám
Testvéreim dunnáit is
Megigazgatta,

Szobánkat kicsapatta,
Az egerészőt kikergette
Apánk ócska, csula kalapját
Gondosan helyére tette.

Azután ágya szélén
Csendes sötétben,
Beszélgetni kezdett az
Éggel...

A mi jó Anyánk
Érettünk mondott
Szent imák után
Hajolt párnára
Minden éjjel.

1973.

A mezsgye mellett.

A búzakarász, pipacsos
mezsgye mellett
milyen jó lenne
jönni-menni
s milyen jó lenne
pihenni egyet.
No, majd egyszer
néhány percet
talán kilesek
s lehajtom fejem
ide: erre a hantra
és elalszom...
És azt álmodom,
hogy valamikor
a kovácstól
két kiélezett
ekevasat vittem
árkon-bokron át,
míg meg nem leltem
édes jó apám,
ki a tagosban
szántogatott.
De hopp, álmomban
a hanton jutott eszembe;
Két krajcár is volt
egyik zsebembe....
Jó anyám adta még tegnap
egyiket cukorra,
másikat élesztőre....
Élesztő! A fánk miatt
már meg kellett volna vennem.

Elfelejtetem.

Ám, ahogy lépkedtem,
az egyik krajcár
kicsúszott a zsebemből...
Megláttam.
Szívem majd megállt,
majd verte, verte:
élesztő-fánk...élesztő-fánk.
és uzsgyi két lábam,
Egy szuszra hazáig.
És az asztalon kisütve
ott volt a fánk.
Otthon fölébredtem.
A pénzt megkövülten
odacsúszattam
a tál mellé...
Anyám mellettem állt,
mindent látott .
és adott fánkot.
És nekem adta
mind a két krajcárt.

1974.

Soká már nem viszem.

Én azt hiszem, soká már nem viszem.
Tavaszom letűnt, nyaram elröpült.
Hajam hófehér, mint a tél hava.
Ezek után.
Hát ki ne tudná, ha hívom, ha nem
bizton bekocog
egy fordulóra:
Szent Mihály lova.

Öreg jószág vén csontos hátán
úgy elmegyek, olyan nesztelen,
ahogyan egyszer,
Egy öreg gólya,
Kikötött velem,
Pőre poronttyal
Házunk tetején,
Akkor is én
Csendes lehettem,
S milyen meztelen.

Az első légzés,
S a végső sóhaj,
Közötti percek,
Semmibe vesznek.
Az ember elmegy,
A ló megmarad,
Míg el nem hordja
Legutolsóig.
A holt embert,
A fáradt hamut,
Meg a szűz havat.

1974.

Mozgás az élet.

Élek még, mozgok még.
Mozgás az élet.
A vizek táján is,
Édes apámék udvarán is,
A föld hátán, a fák között,
Csalitok cseles szövedékében,
Düllő utakon, ország utakon.
Bárhol is ballagok,
Bármerre tévelygek,
Bármerre lépeget
Megviselt két lábam:
Mozgás mindez, mozgás.
Élet, élet, élet.

És az is élet és mozgás az is,
Mikor két szemem ég és látja a létet,
Ha pernye is az.
És ha vezetget hol erre, hol arra.
Olykor töletek el, máskor felétek.

És élet, mozgás, ha fülem fölfogja
A csobogó víz ütemes muzsikáját,
S ha beletapint kutakodva
A zajba is, a csöndbe is.

És élet, mozgás az is, ha szívem-lelkem még megélénkül
Virágok illatán, méhek döngicsélésén,
Madárcák estéli csevegésén.

Lám...lám...így hát, úgy ahogy:
Még élek, itt-ott, még rezdül bennem a lélek,
De már kuszált és megkaszált köröttem
Létemnek minden, de minden fűszála.
Halk és színtelen, szinte szemét
Ami tegnap, tegnap előtt még
Gangosan hágott a lét küszöbére
S ott még enyelget is a kikelettel.
És aztájt, az elmúlás kísértete,
Még hébe-hóba se karolt bele.

Igen.igen
De most már-élek bár,
Mozgok bár.
De fáradt vagyok.
Aludni kéne.

1974.

Üldöztetés.

Úgy rejtelek, mint szent Anyád
Hordozta egykor magzatát,
A szél sivít, az éj sötét,
Szívébe hordja szégyenét...
Hogy megnyilatkozz, Gyermequem,
Istállót nem nyújt Betlehem.
S kopár, kihalt a tengerpart,
Mely Egyiptomban eltakart,
Kutyák csaholnak, alkonyul,
A hurok egyre csak szorul,
S már oly közlelről hallani
Hogy ránk rikolt a hallali...
Én Jézuskám, én Gyermequem,
A pellengérrre jer velem,
Akár hány évig éljek én,
Csak mindig, mindig védlek én.
De mondd, Uram, mi lesz Veled,
Kiben találod rejteked,
Ha egyszer majd én nem leszek
ESTÉM közeleg.
Elébe megyek.
Mert ugyan ki keres majd,
Ha benne elpihenek.

1974. október 5.

Mise ének.

Nagy öröme virradtunk ma testvérek
Gyertek az Úr asztalához vendégnek
Szeretettel várja, s szent testét kínálja
Eledelül minden egyes hívének.

Dicsőség a magasságban Istennek,
Aki Ura Teremtője mindennek
A mindnyájunk Atyja, bőségesen adja
Malasztját a jó szándékú embernek.

Urunk Jézus hiszik, amit mondottál,
Drága testeddé lett Édesség az élet
Hála Néked, hogy ott is ránk gondoltál.

Bűneinkért Jézus halt meg helyettünk
Engesztelő áldozat lett érettünk.
Ott a kereszt-fáján, drága vére árán
Eltörölte mind, amit mi vétettünk.

Mit adjunk a nagy jóságért cserébe?
Alázattal boruljunk le elébe.
Szerető szívünket, egész életünket.
Ajánljuk az Úr Jézus szent Szívébe.

Felujjong az angyaloknak éneke
Szent a seregeknek Ura Istene
Szívünkben is szóljon, egekbe hatoljon
Az ártatlanság Isten dicsérete.

1975.

Emlékezés édesapámra Dr. IMRE MIHÁLYRA és CSALÁDUNKRA.

Írta: Dr. Imre Rózsa

Dr. Imre Mihály 1897. szeptember 13.-án született Tornyán / Arad megye, Románia /. Nagypja Erdélyből származott Dombegyházára, ahova a világosi fegyverletétel után került.

Édesapja Imre József 75 évet élt /1858-1933/. Árván maradt 7 éves korában. Ettől kezdve hányódott-vetődött. Volt béres, uradalmi cseléd, mezőgazdasági munkás. Mikor katonaköteles lett, volt két hold földje és egy kis háza. Katonai szolgálat után megnősült. Feleségül vette Dániel Máriát. Édesanyja 72 évet élt /1867–1939/

A nagyszüleink, Tornyán ismerkedtek meg. Amikor megesküdtek 24 és 15 évesek voltak. Édesanyja tizenhárom hold földet örökölt.

Tornyán élték le egész életüket. Gazdálkodással és méhészettel foglalkoztak. Hét gyermekük született, ketten kis gyermekkorukban meghaltak, ötöt fölneveltek, közülük négy gyermeket iskoláztattak. A legidősebb leány kisparaszthoz ment feleségül, a második leány négy középiskola után egy tanítóhoz ment férjhez. Egy fiú és egy leány, tanító lett. Édesapám sorban az ötödik volt. Fiúk közül a legfiatalabb. Tornyán tanult négy évet az elemi iskolában.

Makón, a Magyar Királyi Főgimnáziumban /1910–1913 / négy osztályt végzett el. Temesváron, a Kegyes Tanító Rendi Főgimnáziumban / 1914–1915 / két évet tanult.

Az első világháborúban / 1915–1917 / káplár volt 21. hónapon át. Megsebesült, így került haza.

A gimnázium további 2 évét Temesváron, magánúton végezte el. Összevont magánvizsgát tett 1917. Október 22–23-án. Gimnáziumi érettségi bizonyítványt, az 1909–1918. évek tananyagából Temesváron, 1917. október 23.-án kapta meg.

Egyetemi tanulmányok:

A Királyi Magyar Tudományegyetem Teológia Hittudományi karán /Budapest/ elvégzett egy tanévet /1918–1919 /.

Engedéllyel, átiratkozott a Szeged Ferenc József Tudomány Egyetem Orvos Karára. Tanulmányai során kollégiumban lakott. Szabad idejében sportolt, legkedvesebb sportág a futbal volt számára!

Szüleit, és testvéreit gyakran látogatta.

1919–1924-ig folyamatosan tanult. 1924–1925-ben, gyakornok volt a Gyógyszertani Intézetben.

Orvosi Eskü Letétele: 1924. November 12-én történt.

Az Orvosi Diploma átadása - átvétele / Orvossá Avatás 1925. Szeptember 26.

Első munkahelye / 1925–1928 / a Szegedi Gyermekek Klinika, ahol, mint „cselédkönyves” orvos fizetés nélkül dolgozott. Később tanársegéddé nevezték ki. A kellő gyakorlat megszerzése után levizsgázott és elnyerte a Gyermekek Szakorvosi címet. Dolgozhatott volna tovább a klinikán, de őt a szíve és emlékei a tanyavilág felé vontották. Kapcsolata, a volt iskola és egyetemista társaival tovább élt. Leveleztek, és időközönként találkoztak, Szegeden, vagy Új Szegeden.

Kérését teljesítették!

Második munkahelye Csengele lett /Csongrád megye/, ahová 1928-ban nevezték ki Körorvosnak. Egy körorvos feladata az 1920-as években, és később is, az volt, hogy a település és a hozzá tartozó nagy tanyavilág betegeit elássa, gyógyítsa, a kötelező védőoltásokat beadja. Sokakat, a rendelőjében el tudott látni. De volt sok olyan beteg akihez, gyalogosan, vagy jobb esetben nyáron szekérrel, télen szánkóval vitték és hozták vissza rendelőjébe. Sokféle betegséget, baleseti sérülést gyógyított meg. Szüléseket vezetett le. Segítségével, amíg Csengelén dolgozott, a szegénység ellenére sok kis Magyar életet segített a Világra. Voltak olyan betegek, akiket sürgősséggel Szegedre küldött szakorvosokhoz gyógyulni. Fontos volt számára, és még fontosabb a beteg és Családja részére, hogy időben szakszerű ellátásban részesüljön. Sajnos voltak gyógyíthatatlan betegek, mint a tuberkulózis, elhanyagolt balesetek esetében vérmérgezés, diftéria, vörheny, himlő és sok más, ahová, későn hívták!

Kapott lakást a falu határában, az erdőszélen. Itt rendezte be a rendelőjét. Volt segítségé, Anna személyében. Ő ellátta a házi munkát és nagy hozzáértéssel főzött, mosott, takarított. Mikor Apukám este hazaért, a házban rend, tisztaság, az asztalon vacsora várta. Apukánk, nagyon szeretett ott dolgozni és nemcsak az Embereket gyógyította, de gondozta a kert növényeit is a ház körül. Az őszibarack akkor virágzott. Elhatározta, hogy metszegetni, oltogatni, nemesíteni fogja őket szabad idejében.

Ha hívták elment a szomszéd falvakba is. Több alkalommal rendelt, a kért időben, Vilmaszáláson, Szatymazon, ahol az orvosok távollétében, ő látta el a betegeket. Édesapánkra, nagy hatással volt a csodálatos természet növényeivel, állatvilágával, és boldog volt, hogy közel kerülhetett a tanyai emberekhez.

Egymás tanítói voltak. Apukám megismerte a család és természet szerető embereket, figyelte életmódjukat, házaikat. Ha a lakásukat nem találta tisztának, rendesnek, vagy azt látta egészségtelen, elhanyagolt, felhívta rá a figyelmet, és elmondta – pláne, ha sok kisgyermek volt a családban – mit kell tenniük, hogy a betegséget elkerüljék.

Voltak veszekedős, italozós, mulatós emberek, akiket sokszor baleset ért. Ilyenkor a másokon segíteni kész tulajdonságú barátoknak, szomszédoknak köszönhetik, hogy időben orvoshoz kerültek ellátásra.

A versek mellett, amelyeket egy életen át írt, Itt elkezdte élményeit Novellákban leírni. Ezek az írásai azok, amelyeket Családunk és sokan Mások nagyra értékelnek, mert általuk visszapillanthatnak, megismerhetik a Magyar Parasztság életét és szorgalmát, valamint egy körorvos feladatának sokszínűségét, sokoldalúságát, és felelőségét honfitársai iránt.

Az állandó tanyai munka mellett, havonta, vagy sűrűbben Szegedre kellett menni tovább képzésekre, munkájáról beszámolót tartani. Ekkor adták át, a következő hónap feladatait írásban, és a munkájáért járó havi fizetését. Ekkor találkozhattak ismerősökkel, a családja tagjaival, volt diáktársakkal. Ez a nap Szegeden számukra ünnep volt.

Amíg a vonaton utazott Szegedre és vissza, nézte az ismerős tájat, sok, szép, szomorú emlék jutott az eszébe.

A Csengelei szabad estéken, akkor, még nem tudta kinek – valakinek – jegyezte le a megélt történeteit.

Az alábbi történetet is megírta!

Szatymazon, egy vasárnap - így mesélték - nagymise után, amikor a barátok, ismerősök beültek egy pohár sörre a Báló Kocsmába, Virág Vince plébános Úr édesapámat bemutatta egy a szüleivel ott élő leánynak, Agócsi Rózsának.

A megismerkedést, udvarlás, szerelem, majd, 1929. május 28.-án esküvő követte Szatymazon.

Az áldást Virág Vincétől kapta az ifjú pár, amely valóban egy életre szólt.

Édesanyánk Sándorfalván született / 1905 – 2001/. Szülei, Agócsi Gyula /1865 – 1939 /Szegeden, Burg Ilona / 1880 – 1956 / Horgoson látták meg a napvilágot. Sándorfalván ismerkedtek meg, ahol Nagyapánk uradalmi gazdatisztként dolgozott.

Dr. Imre Mihály és felesége Agócsi Rózsa a házasságot követően Csengelén laktak.

Apánk, orvosi teendőit tovább végezte, nagy hivatás tudattal, és sokoldalú szakértelemmel.

Ebben az időszakban született meg első gyermekük Imre József / 1930 – 1980 / Szegeden.

Édesapánk orvosi tudását gyarapította azzal, hogy Budapesten beiratkozott a Tisztiorvosokat képző tanfolyamra.

A tanfolyam ideje alatt szüleim és testvérem Budapesten, albérletben laktak. Apukánk tanult, anyukánk és Jóska testvérem rokonokkal / Agócsi Mancsi /, kirándultak a Margit Szigetre, az Állatkertbe.! A tanfolyamot /1932 – 1933 / elvégezve, hazatértek Csengelére.

A munka, az élet tovább folyt egészen addig, amíg Apánkat át nem helyezték.

Harmadik munkahelye Ásotthalma lett.

Áthelyezéssel 1935-ben költözött a Család.

Itt, mint körorvos és tiszti orvos folytatta a Csengelén elkezdett gyógyító munkáját.

Ásotthalmán, fontos felelősség teljes feladatokkal bízták meg.

Ő lett az orvosa királyhalmi Magyar Királyi Alerdész Szakiskolának 1935 – 1941. között.

Felkérésre, segítette az Országos Stefánia Szövetség Anya és Csecsemő védelem szervezetének munkáját /1936-1942/.

Ásotthalomra, a család először költözött.

A templommal szemben álló ház lett az otthonuk Itt éltek az elkövetkezendő években.

A rendelő távol a lakástól, de az udvarban állt, külön bejárattal a lovas kocsik számára is.

Apukám nemcsak a rendelési időben dolgozott, és nemcsak a rendelőben.

Sokszor jöttek érte kocsival, télen szánkóval. Betegekhez /felnőtt vagy gyermek/, várandós anyákhoz hívták, vitték és hozták.

Már az előbbieken írtam róla! Szerette a természetet. Szabad idejében pihenésképpen a kertben dolgoztatott. Nagyon kedvelte az almafákat és a mogoró bokrokat.

Ásotthalmán, 3-hold „juttatott” földet kapott. Betelepítette gyümölcsfákkal, mogyoró bokrokkal, ide járt az orvosi munka után, kikapcsolódni, pihenni.

Engedélyezte, támogatta Szeged városa, hogy házat építsen rajta.

A tervek szerint, a ház, építése a végéhez közeledett, amikor Apukám kiadta a házat, egy, a településre költözött családnak.

Osgyányi Antal, és felesége Mária, leányuk Erzsike és fiuk Vilmos laktak ott több éven át.

A családfő kőműves volt.

Ő fejezte be a ház építését

Művelte a kertet szakértelemmel és szeretettel sok-sok éven át.

Ez a kapcsolat családjaink között a mai napig él.

Édes apánk, a Novellák írását Csengelén befejezte.

De az írást nem hagyta abba. Istennek hála voltak „ihletett pillanatai”, amikor leült kedves írógépe mellé és folytatta a versek írását. Ezek a költemények nem születtek egyik pillanatról a másikra. Hetekig olvasgatta, javítgatta őket, mire azt mondta: kész. Igazán akkor volt kész, amikor maga köré gyűjtötte a családot és felolvasta művét. Érzékeny ember volt, és sokszor nem tudta végig olvasni a költeményt. Ilyenkor Anyukánk fejezte be.

A költeményeket, az irodalmat nagyon szerette, az írókat, költőket lehetőségei szerint támogatta.

Támogatója volt /anyagi, erkölcsi/, az Erdélyi Helikon Magyarországi Baráti Körének tagjaként, az Erdélyi Szépművés Céh /1924/ Kolozsvár, íróinak és költőinek. Ezért, a „Nem lankadó támogatásáért” Édes apánk, a Céh ARANYKÖNYVÉT kapta ajándékkul.

Élete végéig költeményeket írt. Az újságok és folyó iratok számos írását közölték élete során. Versei és novellái jelentek meg az Ásotthalmi helyi lapban, a Szegeden megjelenő Tisza tájban, és a későbbiekben, Jászberényben és ismét Szegeden.

Az ő általa legépelte versek és novellák megőrződtek az idők folyamán. Hála érte!

A gondosan megőrzött verseit és novelláit legépeltem az elmúlt években.

/internet hozzáférhetőséggel/.

Ásotthalmán élve a munka mellett barátságok szövődtek.

Baráti társaságuk, csak egy-két nevet említek:

- Dr. Battancs Lajos, aki Őt követően Ásotthalma orvosa lett,
- Dr. Gaál Károly /orvos/,
- Flukk Ferenc, Dénes / földbirtokos /,
- Bruckner Család / a tófürdő vezetője /,
- Fodor Gyula /erdész, igazgató/, Kertész István erdész és Bokor Zoltán, erdész tanárok.
- Oroszlányi Dezső és felesége /Jóska bátyám keresztszülei /,
- Lichtenekert Antal és családja / Postamester/,
- Krasznai László és családja / tanítók /,

Szabad idejükben sokszor összejöttek. Kirándultak, vadásztak, strandoltak, kártyáztak. Többször vendég volt a faluban, az író, Gárdonyi Géza, dr. Johann Béla tiszti főorvos Budapestről, és Balogh Páter Mórahalom plébánosa.

Gyakran jöttek látogatóba rokonaink, a közeli Horgosról, gyógyszerész déd apámék Burg Dénes és felesége Jurenák Ida, Szatymazról nagyszüleink Agócsi Gyula és felesége Burg Ilona, Édesapám testvérei, Tornyáról és gyermekeik Szeged, Makó, Orosháza, Vásárhely környékéről. Édesanyám rokonai, unokatestvérei, és gyermekeik szintén nyaranta eljöttek hozzánk.

Édesanyám a háztartást vezette, a kertet gondozta, Burg Dénesné / Jurenák Idát /, a nagymamáját haláláig ápolta. Burg Dénesné, Jurenák Ida és fia ifi. Burg Dénes az Ásotthalmi temetőben nyugszanak.

1936. szeptember 29.-én megszülettem én is, Imre Rózsa, szintén Szegeden. Hat évvel voltam fiatalabb, mint a bátyám. Ásotthalmán töltött gyermekkoromból, nagyon sok emlék él bennem. Emlékszem édesapámra, ahogyan a rendelő előtt sétálva, cigarettázva várta a betegeket, ahogy megérkezik egy-egy lovas kocsis és elindulnak a beteghez, ahogy éjjel bekopogtak az ablakon és sürgősen menni kellett egy-egy vajú asszonyhoz... Emlékszem Jóska bátyámra, a velem való kapcsolatára és barátaira, barátnőire, a homok-vár építésekre, a Brukner-tóra, ahova fürdeni jártunk, az Ásotthalmát körül vevő nagy erdőre, erdei sétákra.

A „kis” vonatra, amit 1927-ben nyitottak meg.

Keskeny vágányú vasút volt.

Horgosról indult, Ásotthalmán, Feketeszélen keresztül közlekedett Szegedre és vissza.

A bátyám, ezzel a kis-vonattal járt Szegedre iskolába. A téli időkben Szegeden dr. Madácsy László családjánál lakott, hogy ne kelljen naponta vonatoznia. Én is szerettem vonatozni, megállni a Feketeszéi orvosnál, dr. Papp Sanyi bácsinál és Otília néninél, és végig robogni a Szegedi Tisza partján a Klinikák előtt. A végállomás a Tisza híd jobb-oldalán / ha Szeged felől nézünk a Tisza felé/ épült ki. A befutó vonat mellett egy nagy piac volt akkor. Emlékszem a nagy görögdinnye halmokra. És volt egy Halász csárda ahonnan mindig finom illatok csiklandozták az orrunkat. / Akkor nem gondoltam, hogy egyszer még a munkatársaimmal ott fogunk finom halászlevet enni /.

Ásotthalmán, szeretünk játszani egykorú barátaimmal, Gaál Tomival, Fodor Gyuszival az Erdészeti Főiskola körüli parkban. Gyuszi anyukája mindig süteménnyel kínált bennünket. Boldogok voltunk, ha bemehettünk a Vadöri Iskola Múzeumába, és csodálhattuk a kitömött, Preparált, erdei állatokat.

Szerettem Temesvári Rozikát, aki sokat vigyázott rám, és azokban az években volt az esküvője!

Szerettem, ha vendégek voltak, mert akkor mindenki vidám volt és anyukám finomakat sütött. Én is segíthettem keverni a fagyaltos edényt! Vég nélkül sorolhatnám. Ez a néhány év, hatással volt egész életemre!

Azután nehezebb idők jöttek

Édesapám súlyos beteg lett. Szívizomgyulladásal 9 hónapon át, kímélő életmódon élt, Szatymazon. A Nagymamámnál feküdt, rendszeres vizsgálatra, Szegedre vitték.

Amikor gyógyulnak nyilvánították, az orvosok tanácsára nem dolgozhatott tovább a tanyavilágban. Nem bírta volna a szíve. Ezért gyógyulása után, mint tisztiorvos dolgozott tovább.

Jászberénybe helyezték tisztiorvosnak.

Családunk 1943-ban másodszor költözött.

Bátyám betöltötte a 12, én a 6 évet.

A Varga u. 33-ban, egy szép gangos, családi házban laktunk. A házban négy szoba, konyha, kamra volt, és kert, ahol gyümölcsfák, és kert volt. Magunknak megtermeltük a szükséges zöldségeket.

Bátyóhoz gyakran jöttek osztálytársai, akik közül Horváth Gyuszit szerettem a legjobban.

Sokszor kézen fogott és lesétáltunk az utcánkkal párhuzamosan folyó Zagyva partjára.

Jóska és ő pecáztak, én, kavicsokat gyűjtöttem az udvarunkba.

A kert végében a léckerítésen túl egy nagy mezőre, a lécszékek között sokszor kibujtunk.

A fiúk fociztak, én virágot szedtem és koszorút fontam belőle, ahogy Nagymamám tanította Szatymazon. Sajnáltam, hogy Ilon Mama messze lakik.

Apukám a tisztiorvosi hivatalba járt naponta. Feladatai közé tartozott, hogy időnként Pestre menjen hivatali ügyeket intézni! Ilyenkor mindig izgatottan vártam milyen ajándékot hoz?

Nekem, Nekünk. Legtöbbször könyveket kaptam. Olyat, ami betűkkel, vagy számokkal volt tele, és meséket, amit esténként sokszor Battyó olvasott fel.

A számok és betűkkel teli füzeteknek később nagy hasznát vettem.

Anyukám a tisztiszolga, Vendel Bácsi felesége segítségével csirkéket nevelt, főztek, mostak, kertet ápolták, otthon dolgoztak.

A bátyám iskolába járt, tanult, játszottak a ház előtt, Volt egy autójuk, amin ágyú volt....

Azzal csatáztak, mintha érezték volna, milyen idők jönnek?

Én beteg lettem. Megállapították, hogy mellhártyagyulladásom van. Feküdnöm kellett és borogatták a mellkasomat. Orvoshoz is vittek röntgeneztek és akkor derült ki, hogy súlyos beteg vagyok.

Két év kellett ahhoz, hogy az akkor "népbetegségnek" nevezett tuberkulózisból meggyógyuljak.

Már iskolába kellett volna járnom. Ekkor jött el az ideje, a betűvel és számmal teli füzeteknek.

Szüleim, vagy a bátyám megismertette velem a betűket, számokat.

Ki lehetett őket vágni és így, -nem is nehezen, -megtanultam olvasni, és egy kicsit számolni.

Untam a sok fekvést, de amíg lázam volt nem kelhettem fel, csak rövid időkre.

Egy alkalommal Apukám ismét Pestre ment.

Amikor megérkezett, le sem vetkőzött, bejött hozzám, és átadott nekem egy nagy dobozt.

Kinyitottam, és nem hittem a szememnek.

Egy csodálatosan szép, hajjas, alvós babát kaptam ajándékba, amire már régen várt egy babakocsi.

A szüleim szerint a BABÁNAK CSODATEVŐ HATÁSA VOLT!

HIPP-HOPP MEGGYÓGYULTAM!!!!!!!

Az iskoláimat, /első és második elemit/ magánúton végeztem el.

A II. világháborút Jászberényben éltük át.

Hozzánk menekültek Édesapám testére Imre József tanító, a felesége Margit néni és fiuk László.

Az utolsó pillanatban, Szatymazról Nagymamám is megérkezett teherautóval, sok élelmet és hasznos dolgot hozva magával.

A bombázásokat házunk pincéjében éltük túl. Az épület nem sérült meg.

A rokonokon kívül hozzánk menekült Vendel bácsi és felesége, a Tisztiorvosi Hivatal Tiszti szolgája is. Nálunk biztonságban voltak.

A német és orosz katonák jöttek-mentek bejöttek a házakba, és ami tetszett nekik elvitték.

Engem, ha zörgettek a kapun, beleparancsoltak az ágyba, mintha beteg lennék.

A beteg gyereket az egyik katona sajnálta, a másik félt a fertőzéstől.

A konyhaajtónál Apukám ki is ragasztott egy vörös cédulát. FERTŐZŐ BETEG /több nyelven/.

Bátyó és Laci, Gyszi szabadabban játszhattak az udvaron, néha eltűntek, a kerítésen át, járták a rétet, akkor is, ha havazott. Anyuék izgultak hol csavarognak ennyit, pláne néha 1-1 Robbanást lehetett hallani. Apu mondta: nyugi a tűzszerészek vizsgálják a terepet és felrobbantják a taláta gránátokat. / csak később derült ki Imre Laci leírása, emlékei alapján, hogy mi is lehetett még a zajok oka./

Apukám, pedig gyógyított.

Gyógyított rendületlenül segítve MINDENKINEK, aki rászorult.

A rendelőt, házunk egyik szobájában alakította ki.

A kapura kifüggesztette a vörös keresztes táblát: Orvosi Rendelő, Dr. Imre Mihály.

Befogadott egy orosz haditudósítót, akit nálunk gyógyított.

Együtt aludt a rendelőben vele.

Az Ő jelenléte megvédte családukat az akkor gyakran előforduló zaklatásoktól.

Apukám tanult tőle oroszul, és viszonzásul, tanította Pavlovot német nyelvre.

Hálából a gyerekeknek gyakran hozott mazsolát, narancsot és csokoládét, néha húst is.

Édesapámékat sokan rá akarták beszélni a rokonaink közül, hogy utazzunk külföldre, „meneküljünk”!

Édesapámék, az ellenkezőjéről voltak meggyőződve.

Nem szabad elmenni, Magyarországon kell élni, ITTHON kell maradni.

Vége lett a háborúnak. A romok között elindult az élet.

Sok költeménye született ebben az időszakban. Több versét a helyi újságokban lehetett olvasni.

Édesapánk ismét a tisztiorvosi hivatalban dolgozott. Anyukám, Nagymamánk segítségével otthon varázsolt, hogy minden nap étel legyen az asztalon. Ruhánk és cipőnk legyen. Tanuljunk.

A varázslat sikerült, mert a család együtt maradt, és akármilyenek voltak a körülmények, mi egészségesek voltunk, sokat játszottunk, boldogok voltunk.

Imre Jóska bácsiék hálásak voltak, és az akkoriban nehéz közlekedési viszonyok ellenére Haza indultak Makóra. Mielőtt elindultak, kért egy létrát, neki támasztotta a szomszédos ház falának és felmászott az ereszig. Keresgélt valamit???? Lehozott egy csomagot, kinyitotta, és elkezdett kiabálni, szitkozódni. Nagyon megijedve futottam be a házba szólni Anyunak. kijöttek Margit néniel: Nézték mi történt?

Jóska bácsi: „az átkozott egerek mind szétrágták a spórolt pénzt!!!!”

Így pénz nélkül, de egészségesen Haza indultak Apátfalvára.

Nagymamám is visszautazott a Szatymazi Otthonába.

Eljött 1945.

Édesapám egy nap azzal a hírral jött haza, hogy ha akarunk most lehetőség van arra, hogy visszaköltözzünk Szegedre. Őt visszahívták a Szegedre a tisztiorvosi hivatalba dolgozni.

Boldogan mondott mindenki igent.

Nagymamám - aki Szatymazon lakott -, segítségével lakáshoz jutottunk Szegeden.

Eljött a harmadik költözködés ideje.

Végre ismét ITTHON voltunk. Berendezkedtünk, beiratkoztunk az iskolába. Bátyám gimnáziumba én az Orsolya Zárdába jártam elemibe.

Szünidőben reggeltől estig a Tisza parti standon voltunk barátainkkal. Moziba, színházba, hangversenyekre jártunk. Sportoltunk, kerékpároztunk, eveztünk, kirándultunk.

Édesapánk 1945 - 1955-ig aktívan dolgozott, majd korengedménnyel kérte a nyugdíjaztatását. A hivatalból visszavágyott a rendelőbe.

Felkérték legyen a Szegedi Kisipari Szövetkezetek /fényképészek, asztalosok, cipészek, stb./ orvosa.

Nagyon boldogan elvállalta. Ismét GYÓGYÍTHATOTT.

Akkor jött divatba a „Dongó” kerékpár. Mindenhova azzal közlekedett.

A munka mellett pedig maradt ideje a Tisza partra járni, horgászni. Testileg, lelkileg felfrissülve ismét verseket írt. Ebben az időben gyógyult meg az Őt állandóan kínozó viszketést okozó ekcémából...!

Szépeket, vidámakat és szomorúakat egyaránt írt. Több versében megjelenik a múlt.

A gyermekkor, a szülei, a szülői ház. Egy-egy versében szembenéz az elmúlással.

Bátyám és én befejeztük iskoláinkat. Leérettségiztünk.

Tanulmányainkat tovább folytattuk. A SZOTE Orvos és Gyógyszerész Karán.

Egyetemi diplomáinkat 1954-ben és 1960-ban nyertük el.

Dr. Imre József, a SZOTE I. sz. Sebészeti Klinikáján dolgozott, mint sebész, 26 éven át. Családot alapított. Feleségével, Dr. Kaiser Gabriellával három gyermeket / Gabriella,

Mihály és Anna / nevelték fel. Széleskörű elméleti és gyakorlati, valamint nemzetközi tevékenységük eredményeként mindketten c. egyetemi tanárok lettek. Bátyám professzori kinevezést kapott.

Én, Imre Rózsa, gyógyszerészként végeztem, és a SZOTE Közegészségtani Intézetében dolgoztam. Férjhez mentem évfolyamtársamhoz Antal Attilához. 1964-ben és 1970-ben gyógyszerész doktori diplomát kaptunk. Négy gyermekünk született. Két fiút és egy leányt / József, Tamás és Adrienn / neveltünk fel. 1971-72-ben a MÉM NAK felkérésére, a Keszthelyi Toxikológiai Intézet munkatársai lettünk. Ott dolgoztunk 1998-ig. Szüleink a munkás éveink folyamán, Szegeden 1972-ig együtt, sokat segítettek nekünk. Egészségben, betegségben egyaránt mellettünk álltak. Vigyáztak és nevelték unokáikat. Ebédelés, leckeírás, séták, horgászat, esti mesék.

Később a nyári szünidőben szintén szívesen látták unokáikat. Strandolni jártak az Új Szegedi partfürdőre, sétáltak a Szegedi parkokba, látogatták a játszó tereket. Később, amikor öregségben, betegségben rászorultak, mi segítettük Őket. Jó volt a TANYA – a mai napig a család tulajdona -, amit bátyám a 70-es években vásárolt Ásotthalom közelében. Akkor úgy árulták, hogy a „Rózsa Sándor” tanyája /?/ Családunk, közösen együtt, felújítottuk az épületet, a nádtető helyére cseréptető került. A vizet bevezették a házba belül, a konyhába és fürdőszobába. Bátyám, Ásotthalmi emberek segítségével szőlőt és gyümölcsfákat telepített. Zöldségek, földieper termelésére alkalmas kert létesült. A Család gyermekeinek nagy öröme, játszó gerendaházat építettek. Lehetett, pingpongozni, focizni, tollasozni, az erdőt járni, gyógynövényt gyűjteni. Esténként tábortűz mellett beszélgetni.

Én, nyaranta, a Keszthelyen tanult Magyar kismesterségek ismeretében, gyapjúból különböző tárgyakat – faliképeket, sapkákat, tarisznyákat – tanítottam meg nekik nemezeln. Együtt, lelkesen vettek részt a nem könnyű munkában. Nagy sikerélmény volt, amikor elkészültünk egy-egy képpel. Később ezekkel az alkotásokkal díszítették a játszó házukat. Bátyám, gyakran jött Keszthelyre, tudományos konferenciákra. Megismerve a környéket arra gondolt, hogy a Keszthelyhez és a Balatonhoz közel venni kellene egy kertet, ahol lehetne építeni egy családi nyaralót. Olyan terveiről is beszélt, milyen jó lenne itt is kikapcsolódni, az Angliában megismert munkatársakat fogadni, megmutatva Nekik a Magyar Tenger szépségeit.

Az Agrártudományi Egyetem Építésze kivitte Apukámat, Bátyámat, Attilát és engem Balatongyörökre, ahol az 1970-es években, visszaadták gazdáinknak a régen államosított kerteket. Megnéztük az eladó területeket, és egy – nem nagy 546 négyszögöl erdővel határos telek nagyon megtetszett nekünk. Elmentünk a tulajdonoshoz és egy családi megbeszélés folyamán az volt a döntés, hogy Bátyám megvásárolja a kertet, ahol egy kiválasztott ház Nagybence II. terveit elfogadtatva elkezdődtek az építés előkészületei. Az út kiépítése a házhelyig, a víz és villany- vezetékek kiépítése, szakemberekkel és barátokkal.

A Család összefogott a ház mielőbbi felépítése érdekében. Az építésmérnök, Dr.Kaiser Anna, a Vezető kőműves a már család által jól Ismert Osgyányi Antal bácsi és az Imre és Antal Családok valamint rokonok, barátok és munkatársak. Az 1970-es évek végére a Ház befejezés előtt állt. Bátyám a tulajdonrészük 50 % át az Antal Családnak ajándékozta.

Az évek teltek. Történtek –mint mindenhol- jó és rossz dolgok. A Ház jelenleg is a családjaink tulajdonában van.

Hálásak vagyunk Bátyámnak! Nélküle nem lenne Bece, és nem lenne a Tanya!

Minden évben, a mai napig alkalom van arra, hogy minden évszakban ellátogassanak a Családok, gyermekek és unokák a Balaton melletti házba, vagy Ásotthalma melletti tanyaúra kikapcsolódni. Nyaralni, kirándulni, családi ünnepeket együtt tölteni.

Szüleink, ha egészségük engedte, sokat tartózkodtak a szabadban. Mindig is szerették a kerteket, az erdei utakat, este a szabad ég alatt gyönyörködni a csillagokban, a holdas estékben, beszélgetni a tűz körül ülve! A Tanyán különösen, szerettek, gondozták a kertet, kapáltak, gyomláltak, metszettek, öntözték a virágokat. Sétáltak az unokákkal a tanya körüli erdei utakon és meséltek, milyen volt az élet, amikor Ők voltak fiatalok.

Szüleinket, nem könnyű, mégis boldog, harmonikus, hosszú élettel ajándékozta meg a jó Isten! Édesapánk Dr. Imre Mihály 80 évet, édesanyánk Agócsi Rózsa 96 évet élt. Hamvaikat, a Szatymazi temetőben helyeztük örök nyugalomra.

Utóirat

Édesapánk, Dr. Imre Mihály, Csengelén novellákat, egész életében pedig, 1920–1975-ig verseket írt!

Különleges, de úgy érzem, édesapám a mai napig nem hagyta abba a versírást!

Én, életemben 1995 előtt soha nem írtam verset. 1995 Húsvétján azonban, úton Ásotthalomról Keszthelyre menet, egy vers született meg bennem, amit hazaérve azonnal papírra vettem. A vers címe "A tavasz színei". Azóta írott verseimnél mindig úgy érzem, hogy Ő diktál nekem.

Csak le kell írnom, amit a lelkemben hallok?

A TAVASZ SZÍNEI

Kék a tó tükrén az ég, a víz szélén sárga a nád.
Fehér a százszorszép, lila a tamariszkusz ág.
Kizöldül a fű, még barnák a fák,
Tűzpiros a tulipán, rózsaszín a cseresznyevirág.
Hajnali ködön át fehér korong a Nap,
de már vörösen izzó lehet az alkonyat
A varjak feketén szállnak reggelente
a frissen szántott barna földekre.
Repülnék veletek a hosszú tél után,
hogy a tavasz színeit felülről láthatnám.
A lelkem szárnyal, a testem itt marad.
Lent vagyok boldog a virágzó fák alatt.

Ásotthalma. 1995. Húsvét.

Antalné, dr. Imre Rózsa